

Küba Cumhuriyeti Anayasası

Yayımlanma : 10 Nisan 2019
Türkçe Çeviri: 13 Ağustos 2020

Küba Cumhuriyeti Anayasası (2019)
Türkçe Dijital Yayım: Ağustos 2020
Çeviri: José Martí Küba Dostluk Derneği

Küba'nın uzun bir anayasal tarihi var. 1868 yılında bağımsızlık mücadelelerimiz başladıktan sonra sekiz anayasa yazıldı. Mevcut anayasamız 24 Şubat 2019'da yapılan ve sandığa gidenlerin yüzde 86,85'inin olumlu oy kullandığı bir genel referandumla kabul edildi. Referandum tarihi, isabetli bir biçimde, İspanyol sömürgeciliğine karşı bağımsızlıkçıların nihai kahramanlık destanı olan ve ilk örgütleyicisi Küba bağımsızlığının önderi José Martí'den başkası olmayan 1895 Savaşı'nın başlangıcının 124. yıldönümüne denk düşüyordu.

2019 Anayasası kendisini önceleyen 1976 Anayasası'nı aşmakta; bunu yaparken 60 yıldır elde edilmiş zaferleri canlı tutan özü kaybetmemekte fakat ulus olarak hak ve adaletten yana sosyalist bir devlet ile ilerlemek üzere hedeflerimizi korumamız için kimi yenilikler öngörmektedir.

Bu yenilikçi Magna Carta aynı zamanda zamansız Başkumandan Fidel Castro tarafından 2000 mayısında ifade edilmiş olan Devrim kavramının izleyicisidir. Kübalıların ekonomik, siyasi ve sosyal gerçekliğine uyarlanmış bir metindir ve ülke olarak yerel ve uluslararası düzlemde izleyeceğimiz hedefleri ortaya koymaktadır. İçeriği; büyük çaplı bir katılımı, sosyal adalet ve eşitliği, ulusun yönetimi içerisinde halkın üstlendiği rolün güçlendirilmesini gündeme getirmektedir.

Türkiye'deki Küba ile dostluk ve dayanışma hareketine, bu tutkulu ve emektar harekete, önümüzdeki on yıllarda Küba ulusunun ve Devrim'in kaderine rehberlik edecek bu önemli belgenin çevirisi hase-

biyle teşekkür ederim. Benden bu tercümenin bas-kısı için önsöz isteyerek beni onurlandırdıkları için de minnettarım.

Ancak bu son derece önemli anayasa metninin ifade ettiği şeyi daha iyi aydınlatan sözcükler olmadığını düşündüğümden, Başkomutan ve Küba Komünist Partisi Genel Sekreteri Raúl Castro Ruz'un 10 Nisan 2019 tarihinde ülkemizin Halk İktidarı Ulusal Meclisi önünde Küba Cumhuriyeti Anayasası'nı ilan etme amacıyla yaptığı konuşmadan alınmış aşağıdaki satırlara başvurmak istiyorum.

"Anayasa (...) Devrim'in sürekliliğini ve sosyalizminin geri döndürülemezliğini güvence altına almaktadır. 150 yılı aşkın süredir özgür, bağımsız, egemen ve sosyal adalet sahibi bir Küba için mücadele eden herkesin özlemlerini birleştirmektedir.

Bu kanunların kanunu kendi zamanının çocuğudur. Toplumumuzun kuruluşunun tarihsel koşullarını yansıtmakta ve giderek daha müreffeh, sürdürülebilir, kapsayıcı ve katılımcı bir sosyalizme ulaşma yüksek amacı doğrultusunda, geleceğe yönelik bir bakışla ortaya çıkmış değişiklikleri yasal olarak koruma altına almaktadır.

Bu yeni metinle, kendisinden şeffaf ve kanuna uyarlanmış bir icraat beklenen devrimci Devlet, kurumsallaşmakta ve güçlendirilmektedir. Eğer onu ayırt eden bir şey varsa o da kadın ve erkeğin bütüncül onuruna ve hiçbir ayrımcılık türüne yer olmaksızın Kübalıların eşitliğine saygıdır;

toplumumuzun temeli tam da bunlara yaslanmaktadır.

Bu anayasa metni; devrimci mücadelede Fidel'e yoldaşlık etme ayrıcalığını taşımış bizlerin ve ulus içinde yavaş yavaş başlıca sorumlulukları üstlenerek ileriye atılan genç fidanların ortak çalışmasının ürünüdür. Bu anayasa Küba'nın yeni nesilleri için bir mirasa dönüşecektir."

Başkomutan Raúl Castro Ruz aynı konuşmada yeni anayasanın tarihsel bağlamı açısından önem taşıyan ya da onunla ilişkili önemli bazı hususların da altını çiziyordu:

"Ablukanın pekiştirilmesi yoluyla büyütilen ekonomik savaş ve Helms-Burton Yasası'nın devam eden uygulaması, ülkeyi ekonomik olarak boğma ve kıtlık yaratma yoluyla Küba Devrimi'ni alaşağı etme eski arzusunu devam ettiriyor. Bu arzu geçmişte zaten yenilgiye uğradı ve tekrar yenilgiye uğrayacak (...).

Küba tehditlerden korkmuyor, (...) bizim barış ve anlayış çağrımıza, egemen bir ulus olarak Kübalıların, yabancı müdahalesine izin vermeksizin, geleceğe karar verme hakkını savunmak konusundaki sarsılmaz kararlılığı eşlik ediyor.

Birleşik Devletlerin aşağıladığı sistem sosyalizmi savunuyoruz çünkü sosyal adalete, zenginliğin adil dağıtımını ve nüfusun tamamı için kaliteli hizmetlerin güvence altına alınması yoluyla sağlanacak dengeli ve sürdürülebilir bir kalkınmaya

inaniyoruz; dayanışmayı alışkanlık ediniyor, bencilliği reddediyoruz, bize fazla gelenleri paylaşmakla kalmıyor, eksikliğini duyduğumuz şeyleri de paylaşıyoruz; her türlü sosyal ayrımcılığı reddediyoruz ve örgütlü suçla, uyuşturucu ticaretiyle, terörizmle, insan kaçakçılığı ve her türlü kölelik biçimiyle mücadele ediyoruz; bir üst sınıfın veya ayrıcalıklı kesimlerin değil, tüm yurttaşların insan haklarını savunuyoruz; halk demokrasisine inaniyoruz, sermayenin siyasi ve antidemokratik iktidarına değil, vatanın zenginliğini artırmanın doğa ile uyumlu yollarını arıyor, bu arayışta gezegenimizdeki yaşamın bağımlı olduğu kaynaklara iyi bakıyoruz; çünkü daha iyi bir dünyanın mümkün olduğuna kanıyız (...).

Saldırı ve tehditler altında geçen 60 yılda biz Kübalılar en zor koşullara direnmek ve zafer kazanmak bakımından çelikten bir irade sergiledik. Emperyalizm devasa gücüne rağmen birleşmiş, tarihi ile gurur duyan bir halkın onurlu duruşunu ve bunca özverininin gücüyle fethedilmiş özgürlüğü yıkma kapasitesine sahip değil. Küba şunu çoktan kanıtlamış durumda: evet direnilebildi, mücadele edilebildi ve zafere ulaşılabildi ve bu hala yapılıyor ve daima yapılabilir. Başka bir alternatif yok."

Luis Alberto Amorós Núñez

Küba'nın Türkiye Büyükelçisi

13 Ağustos 2020.

Bu Anayasa, 24 Şubat 2019'da, Küba halkının yüzde 86'sının onayıyla kabul edildi.

Nasıl oldu da halkın bu kadar büyük bir kısmı, çok sayıda yenilik getiren bir metni onayladı? Sorunun yanıtı iki boyutlu...

Yanıtın ilk boyutu, ilerleyen sayfalarda, yani Anayasa metninin bizzat kendisinde saklı. Küba Anayasası ve bunun öngördüğü siyasi sistemin tüm sırrı, halkın, devlet yönetimine, başka hiçbir ülkede olmadığı kadar etkili biçimde katılabilmesini güvence altına almak. Cumhurbaşkanı'ndan en alt düzey delegeye kadar herkes sürekli hesap vermek zorunda, herkes onu seçenler tarafından istenildiği anda görevinden geri çağrılabilir, en tepeden en alta tüm kişi ve makamların başlıca görevi halkın yönetim süreçlerine katmak olarak tanımlanıyor... Sanıyoruz bu metni okuduğunuzda, işin bu boyutunu siz de kavrayacaksınız.

Yanıtın ikinci boyutuysa, bu metnin nasıl ortaya çıktığında saklı. Bu metin, yine başka hiçbir ülkede olmadığı kadar, bizzat halk tarafından şekillendirilmiş bir metin. Meclis'in hazırladığı ilk taslağı Küba halkı tam üç ay boyunca tartıştı. Bu sürecin ne kadar kapsamlı olduğunu anlamak için birkaç veriye göz atabiliriz:

Bu süreçte;

- Toplam 11 milyonluk ada nüfusundan **7 milyon 370 bin** kişi, Anayasa tartışma toplantılarına katıldı.
- **111 bin 872 tartışma toplantısı** örgütlendi.
- Bu toplantılarda **1 milyon 445 bin** söz alındı.
- **659 bin öneri** dile getirildi, 560 bin değişiklik talebi, 27 bin ek talebi, 38 bin çıkarma talebi iletildi.

Ve sonunda tüm bu katkılar değerlendirildi, Meclis'in başta hazırladığı taslak yüzde 60 oranında değiştirilerek halkın onayına sunuldu.

Bir asırdır anlatılan yalanlara gülmemek elde değil, sosyalist demokrasi dışında hiçbir sistem, halkı ülkenin yönetimine bu kadar katamaz.

Dolayısıyla, Küba halkının sosyalizme niye sahip çıktığını anlamak hiç zor değil.

José Martí Küba Dostluk Derneği (JMKDD) olarak, bu tarihsel metni Türkçe'ye çevirmiş olmanın mutluluğu taşıyoruz. Metnin çevirisi, redaksiyonu ve tasarımı JMKDD üyeleri ve Türkiye Komünist Partisi Uluslararası İlişkiler Bürosu'nun kolektif katkıları ile tamamlandı. Çeviri sırasında, Küba'nın kendine özgü siyasi sisteminin, bize biraz yabancı isimlerinin özgünlüğünü korumak ve bunlara, Türkiye'deki okurun daha kolay anlamasını sağlayacak karşılıklar bulmak arasında bir denge gözetmeye çalıştık.

Son olarak, çevirimizi, Küba Devrimi'nin tarihsel önderi, büyük devrimci Fidel Castro Ruz'un doğum yıldönümü olan 13 Ağustos'ta yayımlamaya karar verdik, Başkumandan'a ufak bir armağan olsun diye...

Bu çevirinin hem Küba halkına hem de Türkiye halkına mütevazı bir katkı olması dileklerimizle,

Yaşasın Küba,
Yaşasın Halkların Kardeşliği,
Yaşasın Sosyalizm!
Zafere Kadar, Daima!

Yiğit Günay

José Martí Küba Dostluk Derneği Başkanı

ÖNSÖZ

BİZ, KÜBA HALKI,

Atalarımızın fedakarlığıyla örülmüş, toplumsal adalet ve insani dayanışmanın hüküm sürdüğü özgür, bağımsız, egemen ve demokratik bir vatan için savaşın kahramanlığı ve yurtseverliğinden;

Boyun eğmeyen yerli halklardan;

Efendilerine isyan eden kölelerden;

Küba'nın ulusal bilincini ve özgürlük ve vatan tutkusunu uyandıranlardan;

1868'de İspanyol sömürgeciliğine karşı bağımsızlık mücadelemizi başlatan ve mücadelenin parçası olan, 1895'teki son saldırı ile 1898'de zafer kazanan, ancak kazandıkları zafer, yanki emperyalizminin askeri müdahalesi ve sonrasında işgali tarafından gasp edilen yurtseverlerden;

Ardından yarım asırdan uzun süre boyunca emperyalist tahakküme, siyasi ahlaksızlığa, insan hak ve özgürlüklerinin yok edilmesine, işsizliğe ve kapitalistlerin, toprak sahiplerinin ve diğer kan emicilerin sömürüsüne karşı mücadele edenlerden;

İlk işçi, çiftçi ve öğrenci örgütlerini kuran, benimseyen ve güçlendirenlerden, sosyalist fikirleri yayılmasını sağlayanlardan ve ilk devrimci, marksist ve leninist hareketleri kuranlardan;

José Martí'nin öğretilerinin rehberliğinde, halkın Ocak 1959'daki devrimci zaferi için bize yolu açan, Martí'nin doğumunun yüzüncü yılı kuşağının öncülerinden;

Devrimi canları pahasına savunan ve devrimin nihai olarak pekişmesine katkıda bulunanlardan;

Kahramanca enternasyonalist görevleri elbirliğiyle başarılanlardan;

Halkımızın yiğit direnişi ve birliğinden

İLHAM ALARAK;

En gelişkin devrimci, antiemperyalist ve Kübalı, Latin Amerikalı ve evrensel marksist düşünce için, Martí ve Fidel'in fikirleri ve örneği özelinde, Marks, Engels ve Lenin'in toplumsal kurtuluş fikirlerinin

KILAVUZLUĞUNDA;

Proleter enternasyonalizmden, dünya halklarının ve özellikle de Latin Amerika ve Karayip halklarının kardeşliğinden, dostluğundan, yardımlaşmasından, işbirliğinden ve dayanışmasından

GÜÇ ALARAK;

Tam ulusal bağımsızlığı kazandıran, devrimci iktidarın kurulmasını sağlayan, demokratik dönüşümleri gerçekleştiren, sosyalizmin inşasını başlatan, öncü devrimci güçlerin ve halkın birliği ve katkısıyla gerçekleştirilen Moncada Baskını'nın, Granma çıkarmasının, Sierra dağlarında, yeraltında ve Domuzlar Körfezi'nde verilen mücadelelerin yarattığı Devrimi ilerletmenin

KARARLILIĞIYLA;

Küba'nın, insanın insanı sömürmesine dayalı bir rejim olan kapitalizme asla dönmeyeceğinden, insan onuruna yakışır şekilde ancak sosyalizmde ve komünizmde yaşayabileceğinden,

EMİN OLARAK,

Ulusal birliğimizin ve Devrimin nihai zaferine ulaşmasına katkıda bulunmuş örgütlerin birleşme iradesiyle doğan ve meşruiyetini halktan alan Küba Komünist Partisi'nin liderliğinin, ekonomik, toplumsal ve politik düzenimizin temellerini oluşturduğunun ve garanti altına aldığı için

BİLİNCİNDE OLARAK,

1 Mayıs 2000'de Başkumandan Fidel Castro tarafından açıklanan Devrim ilkelerinin

İŞİĞİNDE,

José Martí'nin "Cumhuriyetimizin temel yasasının Kübalılara insan olmanın gerçek onurunun kazanılmasını istiyorum" diye ifade ettiği ve sonunda başarılı olmuş olan o yüce arzusunun kılavuzluk ettiği Cumhuriyet yüce yasasının ortak irademiz olduğunu

BEYAN EDER VE;

10 Nisan 1869'da Guáimaro'da onaylanan ilk Mambí Anayasası'ndan yüz elli yıl sonra yapılan halk oylamasındaki özgür ve gizli oyumumuzla aşağıdaki **ANAYASA'YI**

KABUL EDERİZ.

BAŞLIK I SİYASİ TEMELLER

BÖLÜM I TEMEL İLKELER

MADDE 1. Küba, emek, onur ve hümanizm temelinde, yurttaşlarının özgürlük tutkusu, hak, adalet, eşitlik ve dayanışma ahlakıyla, halkının bireysel ve kolektif refahı ve mutluluğunu amaçlayan, herkesin katılımı ile ve herkesin iyiliği için örgütlenmiş, üniter ve bölünmez bir cumhuriyet olarak, sosyal adalet ve hukukun hüküm sürdüğü demokratik, bağımsız ve egemen bir sosyalist devlettir.

MADDE 2. Küba devletinin ismi Küba Cumhuriyeti'dir. Resmi dili İspanyolca'dır ve başkenti Havana'dır.

Ulusal sembolleri, tek yıldızlı bayrak, Bayamo Marşı ve kraliyet palmyesi armasından oluşur.

Yasalar, bu sembolleri ayırt edici özelliklerini, sembollerin nasıl kullanılacaklarını ve korunacaklarını tanımlar.

MADDE 3. Küba Cumhuriyeti'nde egemenlik doğrudan halkındır ve devletin tüm iktidarı halktan doğar. Halk, bu iktidarı, doğrudan veya Halk İktidarı Meclisleri aracılığıyla ve bu meclislerin Anayasa ve kanunların öngördüğü biçimler ve kurallara göre yetki verdiği diğer devlet kurumları eliyle kullanır.

MADDE 4. Sosyalist anavatanın savunulması, her Küba vatandaşı için en büyük onur ve en yüce görevidir.

Vatana ihanet en büyük suçtur, bu suçu işleyenler en ağır biçimde cezalandırılır.

Bu Anayasayla onaylanan sosyalist sistem, geri döndürülemezdir.

Tüm vatandaşlar bu Anayasa'da belirtilen siyasi, sosyal ve iktisadi düzeni devirmeye çalışan herhangi bir odağa karşı, başka bir yol kalmadığında silahlı mücadele de dahil olmak üzere, her türlü araçla mücadeleye etme hakkına sahiptirler.

MADDE 5. Marksizm-Leninizm'in ve Marti'nin ve Fidel'in fikirlerinin takipçisi, Küba ulusunun biricik örgütlü öncüsü olan Küba Komünist Partisi, demokratik karakteri ve halkla olan daimi bağlarıyla, toplumun ve Devletin önderliğini yapan en üst siyasi güçtür.

Parti, sosyalizmin inşası ve komünist topluma doğru ilerleme hedeflerine yönelik ortak çabaları örgüt-

ler ve yönlendirir. Küba halkının yurtsever birliğini korumak ve güçlendirmek ve etik, ahlaki ve yurttaşlığa dair değerleri geliştirmek için çalışır.

MADDE 6. Devrimci ilkeler ve toplumumuzun etik değerleri konusunda gençliğin eğitimine katkıda bulunan ve sosyalizm öğretisinde gençlerin aktif katılımını teşvik eden, Küba gençliğinin öncü örgütü olan Genç Komünistler Birliği, devlet tarafından tanınır ve desteklenir.

MADDE 7. Anayasa, devletin en yüce hukuki kaidesidir. Herkes Anayasa'ya uymakla yükümlüdür. Devlet kurumlarının ve bu kurumların yöneticilerinin, görevlilerinin ve çalışanlarının yanı sıra örgütlerin, işletmelerin ve bireylerin hüküm ve eylemleri, Anayasa'ya uygun olmalıdır.

MADDE 8. Yürürlükte olan uluslararası antlaşmalarla belirlenmiş kurallar, uygulanabilir olduğu ölçüde, Küba Cumhuriyeti ulusal yasal düzenlemeleri için bağlayıcılığa sahiptir. Küba Cumhuriyeti Anayasası, tüm bu uluslararası antlaşmalardan üstündür.

MADDE 9. Sosyalist hukuka tam olarak uymak herkes için bir zorunluluktur.

Devlet kurumları, bu kurumların yöneticileri, görevlileri ve çalışanları, tüm halkın yaşamında ve her kişinin sorumluluklarının sınırları dahilinde sosyalist hukuka uyulmasını sağlamakla yükümlüdür.

MADDE 10. Devlet kurumları, bu kurumların yöneticileri, görevlileri ve çalışanları, halka saygı duyarak, halkın sorunlarıyla ilgilenmek ve bunlara yanıt üretmek, halkla yakın bağlar kurmak ve Anayasa ve yasaların öngördüğü şekilde kendilerini halkın denetimine sunmak zorundadır.

MADDE 11. Devlet, egemenliğini ve yargı yetkisini;

- Küba Adası, Gençlik Adası ve diğer tüm bitişik ada ve koyları kapsayan ulusal toprakların tamamı üzerinde, iç sularda, yasaca belirlenmiş karasuları boyunca ve belirtilen bu alanlar üzerindeki hava sahasında, radyo spektrumunda;
- Ülkenin doğası ve doğal kaynakları üzerinde;
- Denizdeki ve deniz yatağındaki canlı ya da cansız doğal kaynaklar üzerinde, Cumhuriyet'in uluslararası hukuka uyumlu olarak yasaca tanımlanmış özel iktisadi bölgesinin deniz alt toprağında ve;
- Uluslararası hukuka uyumlu olarak yasaca tanımlanmış kıta sahanlığı üzerinde uygular.

Devlet ayrıca, uluslararası hukukun yaptığı tanıma uygun olarak bitişik bölge üzerindeki yetkisini uygular.

MADDE 12. Küba Cumhuriyeti, eşitsiz koşullarda imzalanmış veya Küba Cumhuriyeti'nin egemenliğini ve toprak bütünlüğünü yok sayan veya ihlal eden ahit, imtiyaz veya antlaşmaları yasa dışı ve hükümsüz sayar ve reddeder.

MADDE 13. Devletin temel amaçları şunlardır:

- a) Ulusun sosyalizmi inşa ve ulusal birliği güçlendirme çabalarını sevk etmek;
- b) Anavatanın bağımsızlığını, bütünlüğünü ve egemenliğini korumak ve savunmak;
- c) Ulusal güvenliği sağlamak;
- d) Anayasa ve yasalarda öngörülen görevlerle uyum içerisinde, hakların kullanılması ve uygulanması hususunda etkin bir eşitlik sağlamak;
- e) Bireysel ve kolektif refahı sağlayan sürdürülebilir kalkınmayı teşvik etmek, devrimin kazanımlarını korumak ve artırmanın yanı sıra sosyal adalet ve eşitlik konularında daha yüksek düzeylere ulaşılmasını sağlamak;
- f) Halkın onurunu ve bütünlüklü gelişimini güvence altına almak;
- g) Sosyalist toplumumuza içkin olan ideolojiyi ve etik anlayışı güçlendirmek;
- h) Ulusun doğal, tarihi ve kültürel mirasını korumak ve
- i) Ülkenin eğitim, bilim, teknik ve kültür alanlarında gelişimini sağlamak.

MADDE 14. Devlet, nüfusun farklı kesimlerini bir araya getiren, onların özel çıkarlarını temsil eden ve onları sosyalist toplumun geliştirilmesi, pekiştirilmesi ve savunulması görevlerine dahil eden sosyal ve kitlesele örgütleri tanır ve teşvik eder.

Kanun, bu kuruluşların dayandığı genel ilkeleri belirler ve diğer örgütlenme biçimlerinin rolünü tanır.

MADDE 15. Devlet din özgürlüğünü tanır, saygı gösterir ve güvence altına alır.

Küba Devleti laiktir. Küba Cumhuriyeti'nde dini kurumlar ve cemaatler devletten ayrıdır ve tümü aynı hak ve yükümlülüklerle sahiptir.

Farklı inanç ve dinler yasalar önünde eşittirler.

BÖLÜM II **ULUSLARARASI İLİŞKİLER**

MADDE 16. Küba Cumhuriyeti'nin uluslararası ilişkileri, halkının çıkarlarına uygun olarak egemenliğini kullanma hakkına ve antiemperyalist ve enternasyonalist ilkelere dayanır ve dolayısıyla Küba Cumhuriyeti:

- a) Başka bir devletle kurulacak ekonomik, diplomatik ve siyasi ilişkilerin hiçbir zaman saldırganlık, tehdit veya baskı altında müzakere edilemeyeceğini tekrar teyit eder;
- b) Tüm devletler için onurlu, gerçek ve somut bir barış arzusunu dile getirir. Bu arzu, bu devletlerin halklarının bağımsızlık ve egemenliğine ve özgürce karar alma hakkına saygı duyma temelinde dayanır. Söz konusu hak, ulusların barış içinde bir arada yaşamasının temel bir koşulu olarak, siyasi, toplumsal, ekonomik ve kültürel sistemlerini seçme özgürlüğüyle ifade edilir.
- c) Uluslararası hukuku oluşturan ilkeleri ve normları, özellikle de yasaların eşitliğini, toprak bütünlüğünü, devletlerin bağımsızlığını, uluslararası ilişkilerde tehdit ve zora başvurulmasını, karşılıklı ve adil yarar ve çıkarlar temelinde uluslararası işbirliğini, anlaşmazlıkların eşit bir zeminde, saygıya dayalı, barışçıl yollardan çözümünü ve Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'nde ilan edilen diğer ilkeleri koşulsuz bir şekilde gözetme iradesini sürdürür;
- d) Latin Amerika ve Karayip ülkeleri ile bütünleşme ve işbirliği arzusunu tekrar teyit eder;
- e) Tüm Üçüncü Dünya ülkelerinin birliğini savunur ve emperyalizmi, faşizmi, sömürgeciliği, yeni sömürgeciliği ve diğer sömürü biçimlerinin her türlü tezahürünü mahkûm eder;
- f) Çevrenin korunmasını ve sürdürülmesini ve iklim değişikliğine karşı mücadeleyi savunur. İnsanlığın geleceğini tehdit eden iklim değişikliğiyle mücadele, her devletin birbirinden farklı olsa da ortak sorumluluğu temelinde yürütülmelidir. Küba Cumhuriyeti, adil ve eşitlikçi bir uluslararası ekonomik düzenin oluşturulmasını ve akıldışı üretim ve tüketim biçimlerinin ortadan kaldırılmasını savunur;
- g) İnsan haklarından yararlanma hakkını savunur ve korur. Irkçılık veya ayrımcılığın her türlü bir tezahürünü reddeder;
- h) Herhangi bir devletin iç ve dış işlerine yönelik doğrudan veya dolaylı müdahaleyi reddeder

ve bu nedenle başka ülkelerde yaşayan halklara karşı silahlı saldırganlığı, herhangi bir siyasi veya ekonomik zorlamayı, uluslararası hukuku ihlal eden tek taraflı ablukaları ve devletlerin toprak bütünlüğüne yönelik her türlü müdahaleyi veya tehdidi reddeder;

- i) Her devletin devredilemez bir egemenlik hakkı olan, kendi topraklarında haberleşmenin kullanımını ve faydalarını Küba'nın da parçası olduğu evrensel uygulamalara ve uluslararası anlaşmalara uygun olarak düzenleme haklarının ihlal edilmesine karşı durur;
- j) Fetih amaçlı saldırganlık ve savaşları uluslararası suç sayar; ulusal bağımsızlık mücadelelerinin ve işgale karşı silahlı direnişin meşruiyetini tanıır; ve saldırı altında olan, bağımsızlıkları ve kendi kaderlerini tayin hakları için mücadele eden halklarla dayanışmayı enternasyonalist görevleri arasında sayar;
- k) Tam ve genel silahsızlanmayı savunur ve nükleer silahların, kitle imha silahlarının veya benzer etkilere sahip silahların varlığını, çoğalmasını veya kullanımını reddeder. Benzer şekilde, ayrıca otonom silahlar ve Uluslararası Hukuku ihlal anlamına gelen, yeni silahların ve siber savaş gibi yeni savaş biçimlerinin geliştirilmesi ve kullanılmasını reddeder;
- l) Terörizmin herhangi bir tezahürünü, özellikle de devlet terörizmini reddeder ve mahkûm eder;
- m) Bilgi ve deneyimin insan odaklı kullanıldığı, katılımcı, sürdürülebilir kalkınmayı gözetken ve herkesin, hayat kalitelerini yükseltmelerini sağlayacak bilgi ve tecrübeyi üretebilmesine, bunlara erişebilmesine, bunları kullanabilmesine ve paylaşabilmesine olanak sağlayan bir toplumun inşasına olan bağlılığımızı teyit eder; ve tüm devletlerin işbirliğini ve siber alanın demokratikleşmesini savunur, hem bu alanın hem de radyo spektrumunun egemen ulusların yıkılması ve istikrarsızlaştırılması dahil olmak üzere yukarıda belirtilen amaçlara aykırı hedeflerle kullanılmasını reddeder;
- n) Sosyalizmi inşa eden ülkelerle olan ilişkilerini dostluk, işbirliği ve karşılıklı yardımlaşma üzerine kurar;
- o) Farklı siyasi, toplumsal ve iktisadi sistemlere sahip olsalar da ülkemizin egemenliğine saygılı, devletlerin bir arada yaşaması kurallarına uyan ve uluslararası hukuk ilkelerine uygun olarak ülkemizle karşılıklılık ilkesi çerçevesinde ilişki

kuran ülkelerle dostça ilişkileri muhafaza eder ve ileri taşır ve;

- p) Tahakküme ve siyasi, mali ve askeri hegemonyaya; barışa, bağımsızlığa ve halkın egemenliğine tehdit oluşturan diğer tüm durumlara alternatif olarak uluslararası ilişkilerde çok taraflılığı ve çok kutupluluğu savunur.

MADDE 17. Küba Cumhuriyeti, ulusal kurtuluş yolundaki fikirleri ve mücadeleleri; sosyalizm ve barış için, demokratik hak ve talepler için ilerici faaliyetleri nedeniyle zulme uğrayan, emperyalizme, faşizme, sömürgeciliğe, yeni sömürgeciliğe ve tahakkümün, ayrımcılığın ve ırkçılığın her türlü tezahürüne karşı mücadele eden kişilere yasalara uygun olarak sığınma hakkı tanıır.

BAŞLIK II EKONOMİK TEMELLER

MADDE 18. Küba Cumhuriyeti, esas mülkiyet biçimi olarak temel üretim araçlarının tüm halkın mülkiyetinde olması ve piyasayı toplumun çıkarları doğrultusunda değerlendiren, düzenleyen ve kontrol eden bir planlı ekonomi yönetimi temelleri üzerinde yükselen sosyalist ekonomi sistemine sahiptir.

MADDE 19. Devlet, ulusal, bölgesel, kolektif ve bireysel çıkarları toplum yararına olacak şekilde ulaştırarak ekonomik faaliyeti yönetir, düzenler ve kontrol eder.

Sosyalist planlama, ekonomik ve toplumsal kalkınma yönetim sisteminin merkezi unsurudur. Temel işlevi, kaynaklar ve ihtiyaçlar arasındaki dengeleri gözeterek stratejik bir kalkınma tasarlamak ve yürütmektir.

MADDE 20. İşçiler ekonomik planlama, düzenleme, yönetme ve kontrol süreçlerine katılırlar.

Yasalar, emek gruplarının, devlet iştirakleri ve devlet bütçesine dayanan birimlerin sevk ve idaresine katılımını düzenler.

MADDE 21. Devlet, ekonomik ve toplumsal kalkınmanın vazgeçilmez unsurları olarak bilim, teknoloji ve inovasyonun ilerlemesini destekler.

Ayrıca bilimsel faaliyetlerin örgütlenme, finansman ve yönetim araçlarını sağlar ve bu faaliyetlerin sonuçlarının, uygun kurumsal ve hukuki çerçevede, sistematik ve hızlı bir şekilde hizmet ve üretim süreçlerine dahil edilmesini teşvik eder.

MADDE 22. Mülkiyet biçimleri olarak şunlar kabul edilir:

- a) Tüm halkın sosyalist mülkiyeti: Devletin halkın temsilcisi sıfatıyla ve halkın yararına hareket ettiği mülk sahipliği.
- b) Kooperatif mülkiyet: Ortak sahiplerinin kolektif emeği ve kooperatifçilik ilkelerinin etkin şekilde uygulanmasıyla sürdürülen mülkiyet.
- c) Siyasi, toplumsal örgütlerin ve kitle örgütlerinin mülkiyeti: Bu örgütlerin hedeflerini gerçekleştirmek amacıyla kullandıkları varlıklar üzerindeki mülkiyeti.
- d) Özel mülkiyet: Kübalı veya yabancı gerçek veya tüzel kişiler tarafından belirli üretim araçları üzerinde kullanılan, ekonomide tamamlayıcı bir rol oynayan mülkiyet.
- e) Karma mülkiyet: iki veya daha fazla mülkiyet biçiminin birleşmesiyle oluşan mülkiyet.
- f) Vakıf ve dernek mülkiyeti: Vakıf ve derneklerin kâr amacı gütmeksizin kullandıkları varlıklar üzerindeki mülkiyet.
- g) Kişisel mülkiyet: Bir kişinin, bir üretim aracı oluşturmadan, sahibinin maddi ve manevi gereksinimlerinin karşılanmasına katkıda bulunması amacıyla kullanılan varlıklar üzerindeki mülkiyeti.

Üretim araçları üzerindeki tüm mülkiyet biçimleri aynı koşullara tabidir; devlet, her birinin, ekonomik ve toplumsal kalkınmaya katkıda bulunma yollarını düzenler ve kontrol eder.

Bu mülkiyet biçimlerinin kullanımı ve edinimi yasalarla düzenlenir.

MADDE 23. Bireylere veya bu bireylerin kurduğu kooperatiflere ait olmayan topraklar; yeraltı alanları, madenler, maden yatakları, ormanlar, sular, plajlar, iletişim araçları ve Cumhuriyet'e ait ekonomik alanlardaki canlı ya da cansız doğal kaynaklar tüm halkın sosyalist mülkiyetidir.

Bu varlıklar, gerçek veya tüzel kişilere mülkiyet olarak devredilemez ve bu mülkler devredilmezlik, süreklilik ve haczedilmezlik ilkelerine tabidir.

Bu mülkiyetlerin devredilmesini içermeyen diğer hakların aktarımı, ülkenin ekonomik ve toplumsal gelişimi amacıyla olması ve devletin siyasi, ekonomik ve toplumsal temellerini etkilememesi koşullarıyla, yasaların öngördüğü şekilde, önce-

likli olarak Devlet Konseyi'nin onayıyla gerçekleştirilmelidir.

MADDE 24. Tüm halka ait olan sosyalist mülkiyet, genel hizmet eden altyapılar, ekonomik ve toplumsal açıdan kilit sanayi ve tesisler gibi diğer mülklerin yanı sıra ülkenin ekonomik ve toplumsal gelişimi için stratejik olan diğer mülkleri de içerir.

Bu mülklere el konulamaz ve sadece, ülkenin ekonomik ve toplumsal gelişimi amacıyla olması ve devletin siyasi, ekonomik ve toplumsal temellerini etkilememesi koşullarıyla istisnai durumlarda mülkiyet olarak devredilebilir. Bu durumlarda Bakanlar Kurulu'nun ön onayı gereklidir.

Bu mülkler üzerindeki diğer hakların aktarımı ve yönetimi, yasaların öngördüğü şekilde gerçekleştirilir.

Devlet iştirakleri ve devlet bütçesine dayanan birimler, yasal hükümlere uygun olarak kendilerine tahsis edilen, tüm halka ait olan sosyalist mülkiyet niteliğindeki diğer varlıklara da sahip olabilir.

MADDE 25. Devlet, idari ve toplumsal işlevleri yerine getirmek üzere, devlet bütçesine dayanan birimler oluşturabilir.

MADDE 26. Devlet, üretim veya hizmet gibi ekonomik faaliyetleri geliştirmek amacıyla devlet iştirakleri oluşturur ve bunları yönetir.

Bu kuruluşlar, yasaca belirlenen sınırlarla uyumlu olarak, malvarlıkları nedeniyle ortaya çıkan yükümlülükleri dahilinde hareket ederler.

Devlet, devlete ait bu ticari kuruluşların sözleşmeleri kapsamındaki yükümlülüklere müdahil olmaz ve bu kuruluşlar, bu yükümlülüklerinde devletten karşılık beklemez.

MADDE 27. Sosyalist devlet şirketi, ulusal ekonominin ana öznesidir. Sevk ve idaresinde özerkliğe sahiptir, esas olarak mal ve hizmet üretiminde rol üstlenir ve toplumsal sorumluluğunu yerine getirir.

Sosyalist devlet şirketinin örgütlenme ve çalışma ilkeleri yasalarla düzenlenir.

MADDE 28. Devlet, doğal kaynakların ve insan kaynaklarının korunması ve akılcı kullanımı ile ulusal egemenliğine ve bağımsızlığına saygı temelinde, ülkenin ekonomik kalkınması için önemli bir unsur olarak yabancı yatırımı teşvik eder ve yabancı yatırıma güvenceler sağlar.

Ulusal ölçekte yabancı yatırımların gelişmesiyle ilgili düzenlemeler yasalarla belirlenir.

MADDE 29. Toprak üzerindeki özel mülkiyet, özel bir düzenlemeyle yönetilir.

Toprağın kişilere kiralama, ortakçılık veya rehin yoluyla tahsis edilmesi yasaktır.

Bu mülkün alım satımı veya başka türlü külfetli devri, sadece yasanın belirlediği şartlara uygun olarak ve devletin adil bir bedel ödeyerek toprağın alımında öncelik hakkına hanel getirmeksizin gerçekleştirilebilir.

Bu mülkün mülkiyetinin ya da kullanım hakkının külfetsiz devri, öncelikli olarak yetkili makamın izniyle ve ilgili kanun hükümlerine uygun olarak gerçekleştirilir.

MADDE 30. Mülkiyetin, gerçek kişiler veyahut da devlete ait olmayan tüzel kişiler elinde toplanması devlet tarafından düzenlenir. Devlet, ayrıca, sosyalist değerler olan eşitlik ve toplumsal adalete uygun sınırları gözeterek servetin giderek daha adil biçimde dağıtılmasını güvence altına alır.

Kanunun etkin şekilde uygulanması, yönetmelikler yoluyla güvence altına alınır.

MADDE 31. Emek toplumumuzun en önemli değeridir. Çalışma kapasitesine sahip tüm insanlar için bir hak, toplumsal bir görev ve onurdur.

Ücretli emek, onurlu yaşam koşullarına imkan tanıyan, maddi ve manevi refah seviyesinin yükselmesine olanak sağlayan ve bireysel, kolektif ve toplumsal projelerin gerçekleştirilmesine imkân veren temel gelir kaynağı olmalıdır.

Verilen emeğe göre ücret, herkese sağlanan toplumsal hizmetler ve diğer gereksinim ve faydaların ücretsiz bir şekilde temin edilmesiyle tamamlanır.

BAŞLIK III

EĞİTİM, BİLİM VE KÜLTÜR POLİTİKALARININ İLKELERİ

MADDE 32. Devlet; eğitimi, bilimi ve kültürü her boyutuyla yönlendirir, geliştirir ve teşvik eder.

Devlet; eğitim, bilim ve kültür politikasında aşağıdaki ilkelerle hareket eder:

a. Bilim, buluş, teknoloji, inovasyon ve düşünce alanlarındaki ilerlemeler ve eğitim biliminde Kübalı ve evrensel ilerici gelenekleri temel alır;

b. Öğretim devletin bir işlevidir; laiktir ve bilimin katkılarına ve toplumumuzun ilke ve değerlerine yaslanır;

c. Eğitimde, ulusumuzun tarihinin öğrenilmesine önem verir ve etik ve ahlaki değerler, yurttaşlık ve yurtseverlik değerleri konusunda yüksek bir bilinç düzeyine ulaşılmasını hedefler;

d. Yurttaşların siyasi, eğitimle ilgili, bilimsel ve kültürel politikaların gerçekleştirilmesine katılımını teşvik eder;

e. Beğen eğitimi, eğlenceyi ve sporu tüm boyutlarıyla birer eğitim aracı ve yurttaşların bütünsel gelişimine katkıda bulunmanın yolları olarak yönlendirir, geliştirir ve teşvik eder;

f. Bilim alanında tüm yaratıcı faaliyetler ve araştırma faaliyetleri ücretsizdir. Kalkınma ve inovasyona odaklanan bilimsel ve teknik araştırmalar teşvik edilir. Bu hususta toplumsal sorunların çözülmesine yönelik olan ve topluma fayda sağlayan faaliyetlere öncelik verilir.

g. Ülkenin kalkınmasında önemli rol oynayan bilimsel, teknolojik ve inovatif kapasiteyi artırmak amacıyla, insanların eğitim ve istihdamını teşvik eder;

h. Sanat alanında, hangi ifade biçimine sahip olduğundan bağımsız olarak yaratım özgürlüğünü, devletin kültürel politikasının ve sosyalist toplumun değerlerinin dayandığı hümanist ilkelere uygun olarak destekler.

i. Sanatsal ve edebi eğitimi, yaratıcı uğraşları, sanatın geliştirilmesini ve halkın sanatı takdir etme kapasitesini teşvik eder ve geliştirir;

j. Küba kimliğini ve kültürünü savunur; ulusun sanatsal, kültürel ve tarihi zenginliğini ve mirasını korur; ve

k. Doğal güzellikleri veya tanınmış sanatsal veya tarihi değerleri ile dikkat çeken ulusal anıtları ve yerleri korur.

BAŞLIK IV

VATANDAŞLIK

MADDE 33. Küba vatandaşlığı doğum veya vatandaşlığa kabul edilme yolu ile edinilir.

MADDE 34. Kişi alttaki hallerde doğum yoluyla Küba vatandaşı sayılır:

- a. Kendi hükümetlerinin veya uluslararası bir kuruluşun hizmetinde olan yabancıların çocukları hariç, ulusal sınırlar içinde doğanlar. Ülke içinde kalıcı ikamete sahip olmayan yabancıların çocukları hususunda gündeme gelecek koşul ve hükümler yasalarca belirlenir;
- b. Yasa tarafından belirtilen koşul ve hükümlere uygun olarak, resmi görevde olan Kübalı anne veya babanın yurtdışında doğan çocukları;
- c. Daha önce yasalarda belirtilen koşul ve hükümleri sağlayan Kübalı bir anne veya babanın yurtdışında doğan çocukları; veya
- d. Küba vatandaşlığını kaybeden Kübalı bir anne veya babadan yurtdışında doğmuş olan ve fakat yasalara uygun şekilde tekrar vatandaşlık talep edenler.

MADDE 35. Alttaki koşulları karşılayan kişiler, vatandaşlığa kabul yolu ile Küba vatandaşı olur:

- a. Kanun hükümlerine uygun olarak vatandaşlık kazanan yabancılar.
- b. Menşei ülkelerinde keyfi olarak vatandaşlıklarından mahrum bırakılıp Cumhurbaşkanı'nın takdirine bağlı olarak Küba vatandaşlığı kazananlar.

MADDE 36. Başka bir ülkenin vatandaşlığının kazanılması Küba vatandaşlığının kaybedilmesi anlamına gelmez. Küba vatandaşları, ulusal sınırlar içerisinde buldukları müddetçe yasal hükümlere uygun olarak bu kurala tabidir ve yabancı bir ülkenin vatandaşlığından faydalanamazlar.

MADDE 37. Evlilik, yasal birliktelik veyahut bunların sonlanması karı-kocanın, eşlerin veya çocukların vatandaşlığını etkilemez.

MADDE 38. Kübalılar, yasal yaptırımlardan kaynaklanan nedenler dışında vatandaşlıklarından mahrum edilemezler.

Vatandaşlık kaybını veya vatandaşlıktan feragat etmeyi ve bu davalarda karar verme yetkisine sahip yetkilileri belirlemek için izlenecek prosedür yasalarca belirlenir.

MADDE 39. Küba vatandaşlığı, yasanın öngördüğü koşul ve hükümlere uygun olarak geri kazanılabilir.

BAŞLIK V HAKLAR, ÖDEVLER VE GÜVENCELER

BÖLÜM I GENEL HÜKÜMLER

MADDE 40. İnsan onuru, Anayasa, antlaşmalar ve yasalarda yer alan hak ve görevlerin tanınmasına ve uygulanmasına dayanak oluşturan en yüksek değerdir.

MADDE 41. Küba devleti; ayrımcılık yapmama, ilericilik ve eşitlik ilkeleri doğrultusunda, kişinin, her bir birbirine bağlı olarak devredilemez, sürekli, bölünmez ve evrensel insan haklarından yararlanmasını ve bu hakları kullanmasını tanıy ve güvence altına alır. Bunu tanımak ve buna saygı göstermek herkes için zorunludur.

MADDE 42. Bütün insanlar yasalar önünde eşittir; cinsiyet, toplumsal cinsiyet, cinsel yönelim, cinsiyet kimliği, yaş, etnik köken, ten rengi, dini inanç, engellilik, ulusal veya coğrafi köken veya insanlık onuruna aykırı bir ayırım ifade eden herhangi bir koşul veya kişisel duruma dayalı ayrımcılık yapılmaksızın yetkililerden aynı koruma ve muameleyi görür ve aynı hak, özgürlük ve fırsatlardan yararlanır.

Herkes aynı kamusal alan ve hizmet kuruluşlarından yararlanma hakkına sahiptir.

Benzer şekilde, herhangi bir ayrımcılık yapılmaksızın eşit işe eşit ücret ödenir. Eşitlik ilkesinin ihlali kanunen yasaktır ve cezaya tabidir.

MADDE 43. Kadınlar ve erkekler ekonomi, siyaset, kültür, çalışma hayatı, sosyal hayat, aile ve diğer alanlarda eşit hak ve sorumluluklara sahiptir. Devlet, kadınlar ve erkeklere aynı fırsat ve imkanların sunulmasını güvence altına alır. Devlet, kadınların bütünlüklü gelişimini ve toplumsal yaşama tam katılımlarını teşvik eder. Cinsel haklar ve üreme haklarını kullanmalarını temin eder, toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin her türlü tezahürü ve alanından korur, bunun için kurumsal ve yasal mekanizmalar oluşturur.

MADDE 44. Devlet, vatandaşlarının eşitliğini güvence altına alacak koşulları yaratır. Kişileri en erken yaşta itibaren bu ilkeye göre eğitir. Devlet bu hakkı, toplumsal kapsayıcılığı artıracak ve durumu gerektiren kişilerin haklarını koruyacak kamu politikaları ve yasalar tesis ederek etkili hale getirir.

MADDE 45. Kişilerin haklarının kullanılmasında yalnızca başkalarının hakları, kolektif güvenlik, genel refah, kamu düzenine, Anayasa'ya ve yasalara saygıyla sınırlıdır.

BÖLÜM II HAKLAR

MADDE 46. Tüm insanlar yaşam, bedensel ve ahlaki bütünlük, özgürlük, adalet, güvenlik, barış, sağlık, eğitim, kültür, dinence, spor haklarına ve kendini bütünlüklü olarak geliştirme hakkına sahiptir.

MADDE 47. İnsanlar kişiliklerini özgürce geliştirme hakkına sahiptir ve kendi aralarında saygı, kardeşlik ve dayanışmaya dayalı bir yaklaşımı korumalıdır.

MADDE 48. Tüm insanlar kişisel ve ailevi gizliliklerine, kendi görüntü ve seslerine, onurlarına ve kimliklerine saygı gösterilmesini hak eder.

MADDE 49. Konut dokunulmazdır. Yetkili makamın açık emri, yasaların öngördüğü usullere uygunluk ve halihazırda kanunca tanımlanan bir sebebe bağlılık olmaksızın, bir başkasının konutuna o konutta ikamet eden kişinin izni olmadan girilemez.

MADDE 50. Kişiler arasındaki her türlü iletişim biçimi dokunulmazdır. Sadece yetkili makamın açık emriyle, davalarda ve kanunda belirlenen usullerle dinlenebilir veya kaydedilebilir. Bu ilkeye aykırı olarak elde edilen belgeler veya bilgiler hiçbir surette delil oluşturamaz.

MADDE 51. Kişiler cebri kaybolma, işkence ve zulümce, insanlık dışı veya onur kırıcı muamele veya cezaya maruz bırakılamaz.

MADDE 52. Kişiler, yasalarla belirlenmiş olanlardan başka bir sınırlama olmaksızın, ulusal sınırlara girme, burada kalma, transit geçiş yapma ve ülkeyi terk etme, adreslerini veya ikamet yerlerini değiştirme konusunda özgürdür.

MADDE 53. Herkes, devletten doğru, nesnel ve vaktinde bilgi talep etme ve alma ve belirlenen yönetmelikler uyarınca devlet organ ve birimlerinde üretilen bilgilere erişme hakkına sahiptir.

MADDE 54. Devlet, kişilerin düşünce, vicdan ve ifade özgürlüğüne saygı duyar, bunları tanıyarak ve güvence altına alır. Vicdani ret hakkı, yasalara uymaktan kaçınmak veya başkalarının yasalara uymasını engellemek veya haklarını kullanmak amacıyla kullanılamaz.

MADDE 55. Kişilerin basın özgürlüğü tanınır. Bu hak, yasalara ve toplumun amaçlarına uygun ola-

rak kullanılır. Toplumsal iletişimin temel araçları, her türlü tezahürü ve dayanağını kapsayacak biçimde tüm halkın veya siyasi, toplumsal ve kitlesel örgütlerin sosyalist mülkiyeti altındadır; ve başka herhangi bir mülkiyet biçimine tabi olamazlar. Devlet, tüm sosyal iletişim araçları için örgütlenme ve işleyiş ilkelerini belirler.

MADDE 56. Yasal ve barışçıl amaçlarla toplanma, gösteri ve örgütlenme hakları kamu düzenine saygı ve yasaların belirlediği şartlara uyularak kullanıldığı sürece devlet tarafından tanınır.

MADDE 57. Herkes dini inancını açıklama veya açıklamama, değiştirme ve kendi seçtiği dinin, başkalarına saygı göstererek ve yasalara uygun olarak ibadetini yerine getirme hakkına sahiptir.

MADDE 58. Tüm insanlar sahip oldukları mülkten istifade etme hakkına sahiptir. Devlet, bunun yasa hükümlerine uygun olarak kullanımını, bundan yararlanılmasını ve bunların özgürce elden çıkarılmasını güvence altına alır. Mülkiyetin kamulaştırılmasına, yalnızca kamu tarafından kullanılmak amacıyla veya toplumsal menfaat nedenleriyle ve bedeli mukabilinde izin verilir. Kanun, mülkün fayda ve gerekliliğini, sunulması gereken güvenceleri, kamulaştırma usulünü ve tazmin edilmesi gereken bedeli belirlemek için temel oluşturur.

MADDE 59. Mülke el konulması, ancak kanunla belirlenen süreç ve usullerde yetkili makam tarafından yaptırım olarak uygulanabilir. Mülkiyete el konulması idari bir prosedürde hükmedildiğinde, kişinin yetkili mahkemeler önünde savunma hakkı daima güvence altına alınır.

MADDE 60. Devlet, cezaevi politikasında özgürlüklerinden yoksun bırakılan insanların toplumsal hayatla yeniden bütünleşmesini destekler, haklarına saygı gösterilmesini ve cezaevi kurumlarında muamele için belirlenen kurallara uyulmasını güvence altına alır. Aynı şekilde, tutuksuz cezai yaptırımlara çarptırılan veya mahkemeler tarafından uygulanan diğer tedbirlere maruz kalan kişilerle ilgilenilmesini ve bu kişilerin toplumsal hayatla yeniden bütünleşmesini sağlar.

MADDE 61. Kişiler, kanunla belirlenen usule göre zamanında, gerekli ve gerekçelendirilmiş yanıtlar vermek zorunda olan yetkili makamlara şikayet ve dilekçe yoluyla başvurma hakkına sahiptir.

MADDE 62. İnsanların yasalar ve uluslararası anlaşmalara uygun olarak entelektüel yaratımdan elde edilen hakları tanınır. Bu yolla edinilen haklar, kamu politikalarına bağlı olarak yaratıcıları ve sahipleri tarafından yasaya uygun biçimde kullanılır.

MADDE 63. Ölüm nedeniyle veraset hakkı tanınır. Bu hakkın içeriği ve kapsamı yasalarla düzenlenir.

MADDE 64. Çalışma hakkı tanınır. Çalışabilir durumdaki kişi, ekonominin gerekleri ve toplumun taleplerine uygun olarak tercihi, nitelikleri, yeteneklerine göre onurlu bir iş edinme hakkına sahiptir. Devlet, çalışan ailelerin, sorumluluklarını yerine getirebilmelerini kolaylaştıracak kurumları ve hizmetleri tesis eder.

MADDE 65. Herkes, nitelik ve niceliğe dayalı çalışmalar için “herkesten yeteneğine göre, herkese emeğine göre” olarak ifade edilen sosyalist bölüşüm ilkesine uygun olarak ücret alma hakkına sahiptir.

MADDE 66. Çocuklar ve ergenlik çağındaki gençlerin çalışması yasaktır. Devlet, teknik, mesleki veya diğer eğitimlerden mezun olan, yasada belirtilen istisnai durumlarla, çalışmaya katılmaya yetkili ergenlik çağındaki gençlerin eğitimlerini ve kapsamlı gelişimlerini güvence altına alır ve onlara özel koruma sağlar.

MADDE 67. Çalışan kişi, sekiz saatlik iş günü sonucu dinlenme, haftalık ve yıllık ücretli izin hakkına sahiptir. Kanun, çalışma süresi ile dinlenme arasında gerekli uyumun olması kaydıyla, istisnai olarak farklı çalışma saatleri ve rejimlerinin onaylanabilmesini tanımlamaktadır.

MADDE 68. Çalışan kişinin sosyal güvenlik hakkı vardır. Devlet, kişinin yaş, annelik, babalık, engellilik veya hastalık nedeniyle çalışmasının mümkün olmadığı durumlarda sosyal güvenlik sistemi aracılığıyla yeterli korumayı sağlar. Ayrıca devlet bu hakkı korumak ve yerine getirmek üzere, yasaya uygun olarak, büyükanne, büyükbaba ve reşit olmayan çocuklar gibi diğer akrabaları korur. Çalışan veya emekli olmuş kişinin ölümü durumunda, devlet, kanun hükümlerine uygun olarak kişinin ailesine benzer bir koruma sunar.

MADDE 69. Devlet, kazaları ve meslek hastalıklarını önlemek için uygun tedbirleri alarak işyeri güvenliği ve işçi sağlığı hakkını güvence altına alır. İş kazası geçiren veya mesleki bir hastalığa yakalanan kişi, geçici veya sürekli iş göremezlik durumlarında veya diğer sosyal güvenlik koruması biçimlerinde tıbbi bakım, yardım ödeneği veya emeklilik hakkına sahiptir.

MADDE 70. Devlet, kaynak ve korumadan yoksun, çalışmaya uygun olmayan, kendilerine yardım edebilecek aile üyeleri olmayan kişileri; ve aldıkları yetersiz gelir nedeniyle ihtiyaç sahibi aileleri yasaya uygun olarak sosyal yardım yoluyla korur.

MADDE 71. Herkesin yeterli barınma ve güvenli ve sağlıklı bir yaşam alanına sahip olma hakkı vardır. Devlet, bu hakkı kamu politikaları, bölgesel ve kent- sel düzenlemeler ve yasalara uygun olarak kurumların ve nüfusun katılımı ile konutların inşası, rehabilitasyonu ve korunması programlarıyla etkili kılar.

MADDE 72. Halk sağlığı tüm insanların hakkıdır ve erişim, ücretsizlik, kaliteli bakım, koruma ve iyileştirme hizmetlerinin güvence altına alınması devletin sorumluluğundadır. Devlet, bu hakkı etkili kılmak için her düzeyde nüfusun erişimine açık bir sağlık sistemi kurar, toplumun ve ailelerin katkıda bulunduğu önleyici ve eğitici programları geliştirir. Sağlık hizmetlerinin sunulma şekli yasalarla belirlenir.

MADDE 73. Eğitim herkesin hakkıdır ve erken çocukluktan lisans sonrası üniversite eğitimine kadar kapsamlı eğitim için ücretsiz, erişilebilir ve kaliteli eğitim hizmetlerini güvence altına almak devletin sorumluluğundadır. Devlet, bu hakkı etkili kılmak için, her tür ve düzeyde geniş bir eğitim sistemi kurarak, yaşamın herhangi bir aşamasında yeteneklere, toplumsal taleplere ve ülkenin sosyoekonomik kalkınma ihtiyaçlarına göre eğitim imkanı sunar. Eğitimde toplum ve ailelerin sorumluluğu vardır. Yasa, zorunlu eğitimin kapsamını, asgari olarak edinilmesi gereken genel hazırlığı ve istisnai olarak ücreti mukabilinde alınacak yetişkin eğitimi, lisans sonrası eğitim veya diğer tamamlayıcı eğitimleri tanımlar.

MADDE 74. İnsanlar yaşam kalitelerinin temel unsurları olarak beden eğitimi, spor ve dinlenme hakkına sahiptir. Ulusal eğitim sistemi, çocukların, ergenlerin ve gençlerin kapsamlı eğitiminin bir parçası olarak beden eğitimi ve spor öğretimini ve uygulamasını güvence altına alır. Devlet, spor ve dinlenmenin teşvik edilmesi ve uygulanmasının yanı sıra yetenek sahibi sporcuların hazırlanması, ihtiyaçlarının karşılanması ve geliştirilmesi için gerekli kaynakları güvence altına almanın koşullarını yaratır.

MADDE 75. Tüm insanlar sağlıklı ve dengeli bir çevreden faydalanma hakkına sahiptir. Devlet, ülkenin doğasını ve doğal kaynaklarını korur. İnsan hayatını daha rasyonel hale getirmek ve mevcut ve gelecek nesillerin hayatta kalmasını, esenliğini ve güvenliğini sağlamak için ekonominin ve toplumun sürdürülebilir bir şekilde kalkınmasıyla çevrenin korunması arasındaki yakın bağı tanır.

MADDE 76. Tüm insanların su hakkı vardır. Devlet, gerekli bedel ve rasyonel kullanım koşuluyla içme suyuna erişim ve suyun sağlığa uygun hale getirilmesini güvence altına almak için gerekli koşulları yaratır.

MADDE 77. Tüm insanların sağlıklı ve yeterli beslenme hakkı vardır. Devlet, tüm nüfusun gıda güvenliğini güçlendirmek için gerekli koşulları yaratır.

MADDE 78. Tüm insanlar, sağlıklarına zarar vermeyen kaliteli mal ve hizmetleri tüketme, bunlar hakkında doğru ve güvenilir bilgilere erişme ve yasalara uygun olarak adil ve onurlu muamele görme hakkına sahiptir.

MADDE 79. Herkesin ulusun kültürel ve sanatsal yaşamına katılma hakkı vardır. Devlet, kültür politikası ve yasalara uygun olarak kültürü ve her türlü sanatsal faaliyeti teşvik eder.

MADDE 80. Küba vatandaşları devlet iktidarının oluşumuna, uygulanmasına ve denetimine katılma hakkına sahiptir; dolayısıyla Anayasa ve yasalar uyarınca şunları yapabilirler:

- a) seçmen kütüğüne kayıtlı olmak;
- b) aday önermek ve aday göstermek;
- c) seçmek ve seçilmek;
- d) seçimlere, halk oylamalarına, referandumlara, halka danışma süreçlerine ve diğer demokratik katılım biçimlerine katılmak;
- e) kendisini temsil eden seçilmişleri hesaba vermeye çağırmak;
- f) seçilmişleri geri çağırmak;
- g) anayasal değişiklik ve kanun teklifinde bulunma hakkını kullanmak;
- h) kamu işlev ve görevlerini yerine getirmek; ve
- i) devlet organ ve otoritelerinin yönetimi hakkında bilgi edinmek.

BÖLÜM III AİLELER

MADDE 81. Herkes aile kurma hakkına sahiptir. Devlet, örgütlenme biçimleri ne olursa olsun, aileleri toplumun temel birimi olarak tanır, korur ve amaçlarına ulaşmalarının tümüyle desteklenmesini sağlayacak koşulları yaratır. Aileler, duygusal nitelikteki hukuki veya fiili ilişkilerle kurulur ve üyelerinin eşit hak, görev ve fırsatlarına dayanır. Farklı aile türlerinin hukuki olarak korunması kanunla düzenlenir.

MADDE 82. Evlilik, toplumsal ve yasal bir kurumdur. Ailelerin örgütlenme biçimlerinden biridir.

Eşlerin özgür rızasına, haklar, yükümlülükler ve hukuki ehliyet yönünden eşitliğine dayanır. Kanun, ailelerin kuruluş biçimini ve etkilerini düzenler. Buna ek olarak, fiilen ortak bir yaşam iradesini haiz olan, istikrarlı, hususi ve yasalara uygun birlikteliği de tanır. Bu birliktelik, kanunun öngördüğü şartlar ve koşullar altında sağladığı hak ve yükümlülükleri doğurur.

MADDE 83. Tüm çocuklar eşit haklara sahiptir. Akrabalık bağının doğası üzerinde her türlü kısıtlama yasaktır. Devlet, uygun yasal prosedürler yoluyla, annelik ve babalık tespitini ve bunun tanınmasını güvence altına alır.

MADDE 84. Annelik ve babalık devlet tarafından güvence altına alınır. Anneler ve babalar, sosyalist toplumumuzdaki yaşama uygun olarak, ahlaki, etik ve yurttaşlık değerlerini haiz yeni nesillerin eğitimi ve bütünlüklü gelişiminde temel ödev ve sorumluluklara sahiptir. Vesayet ve bakım görevlerini yerine getiren anneler ve babalar veya diğer akrabalar, çocuklar ve ergenler için gıda sağlamak, haklarının tam olarak kullanılmasına saygı göstermek ve onları güvence altına almak, onları her türlü şiddetten korumak ve kişiliklerinin tam gelişimine etkin biçimde katkıda bulunmakla yükümlüdür. Çocuklar da, kanun hükümlerine uygun olarak annelerine, babalarına ve diğer akrabalarına saygı göstermek, onlarla ilgilenmek ve onları korumakla yükümlüdür.

MADDE 85. Aile içi şiddetin her türlü tezahürü, müdahil kişiler, aileler ve toplum için yıkıcı olarak görülür ve yasa tarafından yaptırıma tabidir.

MADDE 86. Devlet, toplum ve aileler, çocuklara ve ergenlik çağındaki gençlere özel koruma sağlar ve onları ilgilendiren karar ve eylemlerde en iyi menfaatlerini gözetmeyi, uyumlu ve kapsamlı gelişimlerini güvence altına alır. Çocuklar ve ergenlik çağındaki gençler tam haklara sahip özneler olarak görülür ve işbu Anayasa'da tanınan hakların yanı sıra, gelişmekte olan bireyler olarak özel durumlarına özgü haklardan da faydalanırlar.

MADDE 87. Devlet, toplum ve aileler gençleri toplumun aktif katılımcıları olarak kabul eder, bu nedenle haklarının tam olarak kullanılması ve bütünlüklü gelişimleri için gerekli koşulları yaratır.

MADDE 88. Devlet, toplum ve aileler, her birine karşılık gelen durumlarda, yaşlı yetişkinlerin ihtiyaçlarını karşılama ve yaşam kalitelerini artırma, koşullarını koruma, destekleme ve kolaylaştırmaya yükümlüdür. Benzer şekilde, kendi kaderlerini tayin etme haklarına saygı duymak, haklarının tam olarak kullanılmasını güvence altına almak, toplumsal entegrasyon ve katılımlarını teşvik etmelidir.

MADDE 89. Devlet, toplum ve aileler, engelli durumdaki kişilerin haklarını tam olarak kullanmak, korumak ve teşvik etmekle yükümlüdür. Devlet, bu kişilerin rehabilitasyonu, yaşam kalitelerinin iyileştirilmesi, kişisel özerkliklerinin korunması, toplumsal entegrasyon ve katılımları için gerekli koşulları yaratır.

BÖLÜM IV ÖDEVLER

MADDE 90. Bu Anayasa'da öngörülen hak ve özgürlüklerin kullanılması beraberinde kimi sorumluluklar getirir. Küba vatandaşlarının ödevleri, bu Anayasa'da yer alan hükümlere ve yasalara ek olarak:

- a) vatana hizmet etmek ve onu savunmak;
- b) Anayasa'ya ve diğer yasal normlara uymak;
- c) ulusal simgelere saygı duymak ve onları korumak;
- d) kamu harcamalarının finansmanına kanunla belirlenen şekilde katkıda bulunmak;
- e) yetkili makamlara ve bunların temsilcilerine gereken saygıyı göstermek;
- f) yasalara uygun olarak askeri ve sosyal hizmet sunmak;
- g) başkalarının haklarına saygı duymak ve kendi haklarını kötüye kullanmamak;
- h) devletin ve toplumun tüm halkın hizmetine sunduğu varlık ve kaynakları korumak, muhafaza etmek ve rasyonel biçimde kullanmak;
- i) sağlık ve çevre hijyeninin korunması için belirlenen kurallara uymak;
- j) doğal kaynakları, flora ve faunayı korumak ve sağlıklı bir çevrenin korunmasını sağlamak;
- k) ülkenin kültürel ve tarihi mirasını korumak; ve
- l) insanlarla olan ilişkilerde insani dayanışma ilkesi uyarınca, toplumsal birlikte yaşama kurallarına saygı ve uyum göstermek.

BÖLÜM V YABANCILARIN HAK VE ÖDEVLERİ

MADDE 91. Cumhuriyet topraklarında ikamet eden yabancılar, alttaki hususlarda Kübalılarla eşittir:

- a) kişilerin ve varlıkların korunmasında;

- b) Anayasa ve diğer yasal normlara uyma yükümlülüğünde;
- c) kamu harcamalarının kanunla belirlenen şekil ve miktarda finansmanına katkıda bulunma yükümlülüğünde;
- d) Cumhuriyet mahkemelerinin ve yetkililerinin yargı yetkisine ve kararlarına uyum göstermek; ve
- e) yasanın koyduğu şartlar ve sınırlamalarla bu Anayasa'da tanınan hakların kullanılması ve bu ödevlerin yerine getirilmesinde.

Yabancıların sınırdışı edilme koşulları ve biçimleri ve buna karar verme yetkisine sahip merciler yasalarla belirlenir.

BÖLÜM VI HAKLARIN GÜVENCE ALTINA ALINMASI

MADDE 92. Devlet, yasalara uygun olarak, insanların haklarının ve meşru menfaatlerinin etkili bir şekilde korunmasını sağlamak için yargı organlarına erişebilmesini güvence altına alır. Yargı kararları bağlayıcıdır ve bunlara uymamak, bunları ihlal edenlerin sorumluluğunu doğurur.

MADDE 93. Devlet, kişilerin, Anayasa'ya ve bu amaçlar için oluşturulmuş yasal normlara uygun biçimde alternatif uyuşmazlık çözüm yollarına başvurarak aralarındaki uyuşmazlıkları çözme hakkını tanır.

MADDE 94. Herkes yasal güvenliklerinin bir güvencesi olarak hem yargı hem idari yönetim nezdinde uygun süreçlerden faydalanma hakkına sahiptir ve bunun sonucu olarak aşağıdaki haklardan faydalanır:

- a) taraf olduğu tüm süreçlerde eşit olanaklardan yararlanma;
- b) taraf olduğu tüm süreçlerde haklarını kullanmak için yasal yardım almak;
- c) ilgili kanıtları sunmak ve hükümlere aykırı olarak elde edilenlerin hariç tutulmasını talep etmek;
- d) gerektiğinde yetkili, bağımsız ve tarafsız bir mahkemeye erişim;
- e) yetkili makamın yerleşik bir kararı veya kesin bir mahkeme kararı olmadığı sürece haklarından mahrum bırakılmamak;
- f) yargısal veya idari kararlara karşı, ilgili kaynakları veya prosedürleri arşivlemek;

- g) sürüncemede bırakılmayan süreçlerle muamele görmek; ve
- h) maddi ve manevi zararlar için telafi ve uğranan zararlar için tazminat almak.

MADDE 95. Cezai takibatta, kişiler ayrıca aşağıdaki güvencelere sahiptir:

- a) yetkili bir makam tarafından ve yasal olarak belirlenen süre dışında özgürlükten mahrum bırakılmamak;
- b) sürecin başından itibaren hukuki desteğe sahip olmak;
- c) aleyhinde nihai bir karara varılana kadar masumiyet karinesinden yararlanmak;
- d) kişilik haklarına, fiziksel, zihinsel ve ahlaki bütünlüğüne saygı duyulması ve beyanda bulunmaya zorlayacak herhangi bir şiddet ve baskıya maruz kalmamak;
- e) kendisine, karı veya kocasına, fiili eşine veya dördüncü dereceye kadar akrabalarına ve ikinci dereceden yakınlarına karşı tanıklık etmemek;
- f) aleyhindeki şikâyetten haberdar edilmek;
- g) halihazırda kurulmuş bir mahkeme tarafından suçun işlendiği sırada yürürlükte olan yasalar uyarınca yargılanmak;
- h) gözaltı veya tutukluluk durumunda derhal akrabalar veya yakınlarıyla iletişim kurmak; yabancılar söz konusu olduğunda konsolosluğun haberdar edilmesinden yararlanmak;
- i) mağdur olunması durumunda, hakların kullanımı için korumadan faydalanmak.

MADDE 96. Yasadışı bir şekilde özgürlükten yoksun bırakılan kişi, bizzat veya üçüncü kişi aracılığıyla, yasalarla belirlenen gerekliliklere uygun olarak yetkili bir mahkeme karşısına çıkarılma hakkına sahiptir.

MADDE 97. Her bireyin kayıtlarda, arşivlerde veya diğer veritabanlarında ve kamuya açık bilgilerde kişisel verilerine erişim hakkı tanınır, ayrıca bu verilerin ifşa edilmemesiyle ilgilenme, gerekli düzeltme, düzenleme, değiştirme, güncelleme veya iptal etme hakkına sahiptir. Bu verilerin kullanımı ve işlenmesi kanun hükümlerine göre yapılır.

MADDE 98. Devlet yöneticileri, görevlileri ve çalışanlarının görevlerinin gerektirdiği işlemleri yap-

maları nedeniyle haksız yere hasar veya zarar gören herkes, kanunda belirtilen şekilde telafi ve tazminat alma hakkına sahiptir.

MADDE 99. İşbu Anayasa'da tanınan hakları ihlal edilen ve bu yüzden devlet organları, yöneticileri, yetkilileri veya memurları, veyahut da bağımsız kişi ve kuruluşların görevlerini kötüye kullanmaları veya ihmallerinden dolayı zarar görmüş kişilerin, gördükleri zarar sebebiyle mahkemeye başvurarak haklarının iade edilmesini ve yasalar uyarınca uğradıkları zararın tazminini talep etme hakları vardır. Bu güvencenin kapsadığı haklar ve makul, ivedi ve yoğunlaştırılmış usuller yasalarla belirlenir.

MADDE 100. Yasal sistem, sanık veya hükümlüler için lehlerindeki cezai hususlar, toplumsal çıkar ve kamu yararını gözetenek açıkça aksini belirten yasalar istisna olmak üzere, yasaların geriye yürümezliği ilkesine tabidir.

BAŞLIK VI DEVLETİN YAPISI

BÖLÜM I DEVLET ORGANLARININ ÖRGÜTLENME VE ÇALIŞMA İLKELERİ

MADDE 101. Devlet organları faaliyetlerini alttaki kurallarda ifade edilen sosyalist demokrasi ilkeleri temelinde kurar ve geliştirir:

- a) devlet iktidarının tüm temsili organları seçimle göreve gelir ve yenilebilir;
- b) halk, devlet organlarının, bunların yönetici ve memurlarının, vekil ve temsilcilerin faaliyetlerini, yasal hükümlere uygun olarak denetler;
- c) seçilmişler, düzenli aralıklarla faaliyetleri hakkında hesap vermekle yükümlüdür ve her an görevlerinden geri çağrılabilirler;
- d) devlet organları, işlevlerine uygun olarak ve yetki sınırları dahilinde yerel kaynak ve olanakların kullanımını hususunda inisiyatif geliştirirler ve toplumsal ve kitlesel örgütlerin faaliyetlerine katılımlarını sağlarlar;
- e) üst devlet organlarının tasarrufları alt devlet organlarını bağlar;
- f) alt devlet organları üst devlet organlarına karşı sorumludur ve çalışmaları hususunda bunlara hesap verir;

- g)** tartışma özgürlüğü, eleştiri ve özeleştiri hakkı ve azınlığın çoğunluğa uyması, eşit oranda yetkiye sahip olan tüm devlet organlarında geçerlidir; ve
- h)** devlet organları, bunların yöneticileri ve memurları işlerine uygun şeffaflıkla çalışmalıdır.

BÖLÜM II HALK İKTİDARI ULUSAL MECLİSİ VE DEVLET KONSEYİ

BİRİNCİ KISIM HALK İKTİDARI ULUSAL MECLİSİ

MADDE 102. Halk İktidarı Ulusal Meclisi, devlet iktidarının en yüce organıdır. Tüm halkı temsil ve tüm halkın egemen iradesini ifade eder.

MADDE 103. Halk İktidarı Ulusal Meclisi, Cumhuriyet'te kuruculuk ve yasama gücüne sahip tek organdır.

MADDE 104. Halk İktidarı Ulusal Meclisi, seçmenlerin, yasanın öngördüğü oran ve usule uygun olarak özgür, eşit, doğrudan ve gizli oylarıyla seçilmiş vekillerden oluşur.

MADDE 105. Halk İktidarı Ulusal Meclisi beş yıllık bir süre için seçilir.

Bu süre ancak bizzat Meclis tarafından, toplam üye sayısının üçte ikisinden fazla bir çoğunluğun seçimlerin normal şekilde gerçekleştirilmesini engelleyen olağanüstü durumların ortaya çıkması ve sürmesi halinde alacağı karar yoluyla uzatılabilir.

MADDE 106. Halk İktidarı Ulusal Meclisi yeni bir yasama dönem için oluştuğunda, kendi vekilleri arasından Başkan, Başkan Yardımcısı ve Sekreter seçer.

Meclisin nasıl oluşturulacağı ve bu seçimleri nasıl yapacağına dair biçim ve usuller yasalarla düzenlenir.

MADDE 107. Halk İktidarı Ulusal Meclisi, kendi vekilleri arasından Devlet Konseyi'ni seçer. Devlet Konseyi, meclisin iki oturumu arasında geçen sürede meclisi temsil eder, kararlarını yürürlüğe koyar ve Anayasa ve yasaların öngördüğü diğer işlevlerini yerine getirir.

MADDE 108. Altındaki hususlar Halk İktidarı Ulusal Meclisi'ne tekabül eder:

- a)** Başlık XI'de belirtilen hükümlere uygun olarak Anayasa değişikliği yapmak;
- b)** Yasalarda öngörülen usule uygun olarak, gerekli olduğu durumlarda, Anayasa ve yasalara dair genel ve bağlayıcı yorumlarda bulunmak;

- c)** yasaları onamak, değiştirmek veya kaldırmak, mevzubahis yasanın doğasına göre uygun görüldüğü durumlarda yasaları önce halka danışma sürecine tabi kılmak;
- d)** yürürlükteki yasalarla ilgili kararlar almak ve bunların yerine getirilmesini sağlamak;
- e)** yasalar, kanun hükmünde kararname, başkanlık kararnameleri, kararnameler ve diğer genel mevzuat üzerinde, yasaların öngördüğü usule uygun olarak anayasaya uygunluk denetimi yapmak;
- f)** Devlet Konseyi'nin kanun hükmünde kararnameleri ve kararlarını onamak;
- g)** Anayasa'yla veya yasalarla çelişen kanun hükmünde kararnameleri, başkanlık kararnamelerini, kararnameleri, kararları ve genel mevzuatı kısmen veya tamamen kaldırmak;
- h)** Halk İktidarı ilçe meclislerinin, Anayasa, yasalar, kanun hükmünde kararnameler, başkanlık kararnameleri, kararnameler ve yetkili organların diğer tasarruflarla çelişen, veyahut da başka yerelliklerin veya genel olarak ülkenin çıkarlarıyla çelişen karar veya tasarruflarını kısmen veya tamamen kaldırmak;
- i)** Ekonomik ve toplumsal gelişme için kısa, orta ve uzun vadeli genel amaç ve hedefleri tartışmak ve onaylamak;
- j)** ekonomik ve toplumsal gelişimin yönetim sisteminin ilkelerini onaylamak;
- k)** devlet bütçesini tartışıp onaylamak ve yerine getirildiğini takip etmek;
- l)** parasal, mali ve vergisel sistemlere dair kararlar almak;
- m)** vergi yaratmak, değiştirmek veya kaldırmak;
- n)** iç ve dış politikanın genel çizgilerini belirlemek;
- o)** askeri saldırganlık durumunda olağanüstü savaş hali veya savaş ilan etmek, ve barış anlaşmalarını onaylamak;
- p)** ülkenin siyasi-idari bölümlendirilmesini oluşturmak veya değiştirmek; Anayasa ve yasalarda öngörülen hükümlere uygun olarak idari tabiyet rejimlerini, ilçeler veyahut başka bölgesel birimler ve idari bölümler için özel idare sistemlerini onaylamak;

- r) kalıcı veya geçici komisyonlar ve meclis dostluk grupları oluşturmak;
- s) devlet organları üzerinde en yüce mali denetimi yürütmek;
- t) boyutları veyahut ekonomik ve toplumsal anlamları bakımından gerekli görülen devlet işti- rak sistemlerine dair rapor ve analizleri tanımak ve değerlendirmek;
- u) Devlet Konseyi, Cumhurbaşkanı, Başbakan, Bakanlar Kurulu, Yüce Halk Mahkemesi, Cumhuriyet Başsavcılığı, Cumhuriyet Başmüfettişliği ve merkezi devlet idaresinin diğer organları ve il hükümetlerini temsil edenlerin hesap verme raporlarını tanımak, değerlendirmek ve bunlar üzerine kararlar almak;
- v) Merkezi devlet idaresi organları yaratmak veya bunları kaldırmak veya örgütlenmeye dair uygun görülen diğer her türlü adımları atmak;
- y) af çıkarmak;
- z) Anayasa'da öngörülen durumlarda veyahut da bizzat Meclis'in uygun gördüğü durumlarda referandum veya halk oylaması çağrısında bulunmak;
- aa) kendi tüzüğünü ve Devlet Konseyi'nin tüzüğü'nü belirlemek; ve
- bb) işbu Anayasa'nın kendisine yüklediği diğer görevleri yerine getirmek.

MADDE 109. Halk İktidarı Ulusal Meclisi, görevlerini yerine getirirken:

- a) Cumhurbaşkanı ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı'nı seçer;
- b) Meclis Başkanı, Yardımcısı ve Sekreteri'ni seçer;
- c) Devlet Konseyi üyelerini seçer;
- d) Cumhurbaşkanı'nın önerisi üzerine Başbakan'ı atar;
- e) Cumhurbaşkanı'nın önerisi üzerine başbakan yardımcılarını ve bakanlar kurulunun diğer üyelerini atar;
- f) Yüce Halk Mahkemesi Başkanı'nı, Cumhuriyet Başsavcısı'nı ve Cumhuriyet Başmüfettişi'ni seçer;
- g) Ulusal Seçim Kurulu'nun Başkanı ve diğer üyelerini seçer;

- i) Yüce Halk Mahkemesi'nin başkan yardımcılarını ve hakimlerini, ayrıca bu mahkemenin meslekten olmayan hakimlerini seçer;
- j) cumhuriyet başsavcı yardımcılarını ve başmüfettiş yardımcılarını seçer; ve
- k) kendisi tarafından seçilmiş veya atanmış kişileri geri çağırır veya başka kişilerle değiştirir.

Bu niteliklerin gerçekleştirilme usulleri yasalarca belirlenir.

MADDE 110. Halk İktidarı Ulusal Meclisi çalışırken şu ilkelere tabidir:

- a) Anayasa'da belirtilen istisnalar hariç olmak üzere oyların salt çoğunluğuyla yasa çıkarır ve karar alır;
- b) her yıl iki olağan oturumda ve Devlet Konseyi'nin çağıracağı olağanüstü oturumda veyahut da üyelerin üçte birinin çağrısı üzerine toplanır. Olağanüstü oturumlarda, çağrının sebebi olan konular ele alınır;
- c) oturumların gerçekleşebilmesi için meclisi oluşturan üyelerin toplam sayısının yarısından fazlasının mevcudiyeti gerekir;
- d) bizzat Meclis, devlet çıkarları sebebiyle kapalı oturum yapmaya karar vermediği müddetçe oturumları kamuya açıktır.

MADDE 111. Halk İktidarı Ulusal Meclisi Başkanı'na şu görevler düşer:

- a) Anayasa ve yasalara uyar ve uyulmasını sağlar;
- b) Halk İktidarı Ulusal Meclisi ve Devlet Konseyi oturumlarına başkanlık eder;
- c) Ulusal Meclis'in olağan oturumları için çağrıda bulunur;
- d) Devlet Konseyi'nin olağan ve olağanüstü oturumları için çağrıda bulunur;
- e) Ulusal Meclis ve Devlet Konseyi oturumlarının gündem taslağını önerir;
- f) Halk İktidarı Ulusal Meclisi ve Devlet Konseyi'nden ilgilisi tarafından benimsenen yasa, kanun hükmünde kararname ve kararları imzalar ve kanun hükmünde kararname ve kararların Cumhuriyet Resmi Gazetesi'nde yayımlanmasını sağlar;

- g) Halk İktidarı Ulusal Meclisi'nin uluslararası ilişkilerine liderlik eder;
- h) Halk İktidarı Ulusal Meclisi ve Devlet Konseyi'nden ilgilisi tarafından kurulan kalıcı ve geçici komisyonların çalışmalarını yönetir ve örgütler;
- i) Halk İktidarı Ulusal Meclisi ve Devlet Konseyi'nin diğer devlet organlarıyla ilişkilerini yönetir ve örgütler;
- j) Halk İktidarı Ulusal Meclisi ve Devlet Konseyi'nin aldığı kararların uygulanmasını denetler;
- k) vekiller ve seçmenler arasında uygun bağın kurulmasını temin eder; ve
- l) işbu Anayasa'nın, Halk İktidarı Ulusal Meclisi'nin veya Devlet Konseyi'nin kendisine vereceği diğer görevleri yerine getirir.

MADDE 112. Halk İktidarı Ulusal Meclisi Başkanı'nın yokluğu, hastalığı veya ölümü durumlarında görevlerini yasal hükümlere uygun olarak Başkan Yardımcısı yerine getirir.

İKİNCİ KISIM

HALK İKTİDARI ULUSAL MECLİSİ'NİN ÜYELERİ VE KOMİSYONLARI

MADDE 113. Vekiller halkın çıkarı doğrultusunda çalışmalarını geliştirmek, seçmenleriyle bağlarını korumak, düşüncelerine, önerilerine, eleştirilerine kulak vermek ve onlara devlet politikalarını açıklamakla yükümlüdür. Benzer şekilde, yasal hükümlere uygun olarak, çalışmalarını ne kadar gerçekleştirdiklerine dair hesap verirler.

Halk İktidarı Ulusal Meclisi, vekillerin seçmenleriyle ve yerel seçim bölgelerindeki Halk İktidarı organlarıyla uygun şekilde bağ kurmasını güvence altına alır.

MADDE 114. Hiçbir vekil, aleni suç durumu istisna olmak üzere Halk İktidarı Ulusal Meclisi'nin veya eğer meclis toplanma halinde değilse Devlet Konseyi'nin izni olmaksızın gözaltına alınamaz ve cezai işlem göremez.

MADDE 115. Vekil olma hali kişisel imtiyazlar ve ekonomik çıkarlar sağlamaz. Görevlerini aktif olarak yerine getirdikleri süre boyunca vekiller işyerlerinde aldıkları ücretin aynısını alırlar ve uygun şekilde işyerleriyle ilişkilerini sürdürürler.

MADDE 116. Vekillerin vekillikleri, yasaların öngördüğü biçim, sebep ve usullerle her an kaldırılabilir.

MADDE 117. Vekiller, Halk İktidarı Ulusal Meclisi oturumları sırasında Devlet Konseyi'ne, Bakanlar Kurulu'na ve bunların üyelerine soru sorma hakkına sahiptir ve yanıtlarını ya aynı oturum ya da bir sonraki oturumda almalıdırlar.

MADDE 118. Halk İktidarı Ulusal Meclisi işlevlerini daha iyi yerine getirebilmek için, yasaların öngördüğü kurulma ve çalışma ilkelerine uygun olarak vekiller arasından kalıcı ve geçici komisyonlar kurabilir.

MADDE 119. Vekiller ve komisyonlar görevlerini yerine getirmek amacıyla gerekli durumlarda devlet organları ve kurumlara işbirliği başvurusunda bulunabilir ve bu organ ve kurumlar yasaların öngördüğü şekilde bu işbirliğini sağlamaktan sorumludur.

ÜÇÜNCÜ KISIM DEVLET KONSEYİ

MADDE 120. Devlet Konseyi üyeleri eşit oranda yetkiye sahiptir, Halk İktidarı Ulusal Meclisi karşısında sorumludur ve tüm faaliyetlerine dair buraya hesap verir.

MADDE 121. Halk İktidarı Ulusal Meclisi'nin Başkanı, Başkan Yardımcısı ve Sekreteri Devlet Konseyi'nin de üyesidir, diğer üyeler Konsey tarafından seçilir.

Bakanlar Kurulu üyeleri ve yargı, seçim ve müfettişlik organlarının en üst düzey yetkilileri Devlet Konseyi üyesi olamazlar.

MADDE 122. Alttaki hususlar Devlet Konseyi'ne tekabül eder:

- a) Anayasa ve yasalara uyulmasını sağlamak;
- b) gerektiği durumlarda, yürürlükteki yasalara genel ve bağlayıcı yorumlarda bulunmak;
- c) kanun hükmünde kararname ve kararlar çıkarmak;
- d) Halk İktidarı Ulusal Meclisi'ni olağanüstü oturumlara çağırarak;
- e) Halk İktidarı Ulusal Meclisi ve Halk İktidarı ilçe meclislerinin dönemsel olarak yenilenmesi amacıyla seçim tarihlerini belirlemek ve çağrıda bulunmak;
- f) Halk İktidar Ulusal Meclisi'ne sunulan yasa tasarılarını incelemek;
- g) Halk İktidarı Ulusal Meclisi'nin kararlarının yerine getirilmesini sağlamak;

- h)** Söz konusu askıya alma işlemini takip eden ilk oturumda Halk İktidarı Ulusal Meclisi'ne bilgi hesap vermek üzere Anayasa ve yasalarla çelişen başkanlık kararname, kararnameler, kararlar ve diğer mevzuatı askıya almak;
- i)** Söz konusu askıya alma işlemini takip eden ilk oturumda Halk İktidarı Ulusal Meclisi'ne bilgi hesap vermek üzere, Anayasa'ya, yasalara veya yetkili organların çıkardığı kanun hükmünde kararname, başkanlık kararnamesi, kararname ve diğer mevzuata uygun olmayan, veyahut da diğer yerelliklerin veya genel olarak ülkenin çıkarlarını etkileyen Halk İktidarı ilçe meclisleri kararları ve tasarruflarını askıya almak;
- j)** Anayasa'ya, yasalara veya hiyerarşide kendisinden üstün bir organın çıkardığı kanun hükmünde kararname, başkanlık kararnamesi, kararname ve diğer mevzuata uygun olmayan, veyahut da diğer yerelliklerin veya genel olarak ülkenin çıkarlarını etkileyen, valiler ve il konseylerinin aldığı kararları ve diğer tasarrufları kaldırmak veya değiştirmek;
- k)** Cumhurbaşkanı ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı, Halk İktidarı Ulusal Meclisi Başkanı, Başkan Yardımcısı ve Sekreteri, Devlet Konseyi üyeleri ve Başbakan istisna olmak üzere, Halk İktidarı Ulusal Meclisi'nin iki oturumu arasındaki sürede, meclis tarafından kendilerine verilen görevleri yerine getirenleri seçmek, atamak, açığa almak, görevden almak veya değiştirmek. Yüce Halk Mahkemesi Başkanı, Cumhuriyet Başsavcısı, Cumhuriyet Başmüfettişi ve Ulusal Seçim Kurulu Başkanı'nı yalnızdan görevlerinden açığa alabilir.

Her durumda, Halk İktidarı Ulusal Meclisi'nin ilk oturumunda gerektiği şekilde hesap verir;

- l)** Cumhurbaşkanı'nın önerisi üzerine, Anayasa'nın Halk İktidarı Ulusal Meclisi'ne tanıdığı, bir saldırganlık durumunda Savaş Hali, Savaş veya Barış ilanı yetkilerini, Meclis toplanma halinde olmadığı ve güvenlik ve acil ihtiyaçlar sebebiyle toplanamayacak durumda olduğunda yerine getirmek;
- m)** Yüce Halk Mahkemesi'nin Hükümet Konseyi aracılığıyla mahkemelere genel nitelikte talimatlar vermek;
- n)** komisyonlar kurmak;
- o)** uluslararası anlaşmaları onaylamak veya kınamak;

- p)** Cumhurbaşkanı'nın önerisi üzerine Küba'nın diğer devletler ve uluslararası kurum ve organlar nezdindeki diplomatik misyon şeflerini atamak veya görevden almak;
- r)** devlet organlarının denetim ve mali denetimini gerçekleştirmek;
- s)** Halk İktidarı Ulusal Meclisi'nin iki oturumu arasındaki sürede merkezi devlet idaresi organları kurmak, kaldırmak veya gerekli görülen diğer örgütsel adımları atmak;
- t)** ilgili durumlarda yabancı yatırım biçimlerini onaylamak;
- u)** Halk İktidarı Ulusal Meclisi'nin iki oturumu arasındaki sürede devlet bütçesinde yapılması gerekli ayarlamaları incelemek ve onaylamak;
- v)** Halk İktidarı Ulusal Meclisi vekillerinin ve kalıcı ve geçici komisyonlarının faaliyetlerini koordine ve temin etmek; ve
- y)** Anayasa ve yasaların öngördüğü veyahut da Meclis'in verdiği diğer görevleri yerine getirmek.

MADDE 123. Devlet Konseyi'nin tüm kararları, üyelerinin oylarının salt çoğunluğuyla alınır.

MADDE 124. Halk İktidarı Ulusal Meclisi tarafından Devlet Konseyi'ne verilen görev süresi, bu organın periyodik yenilenmesi sonucu yeni Devlet Konseyi'nin seçilmesiyle son bulur.

BÖLÜM III CUMHURBAŞKANI VE CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI

MADDE 125. Cumhurbaşkanı devletin başıdır.

MADDE 126. Cumhurbaşkanı, Halk İktidarı Ulusal Meclisi tarafından üyeleri arasından beş yıllık bir süre için seçilir ve çalışmalarına dair meclise hesap verir.

Cumhurbaşkanı seçilebilmek için üyelerin mutlak çoğunluğunun lehte oyu gerekir.

Cumhurbaşkanı art arda iki dönem bu görevi yerine getirebilir, iki dönemin ardından bir daha bu görevi üstlenemez.

MADDE 127. Cumhurbaşkanı olabilmek için otuz beş yaşını doldurmuş olmak, tüm siyasi ve yurttaşlık haklarını haiz olmak, doğuştan Küba vatandaşı olmak ve başka vatandaşlığa sahip olmamak gerekir.

Ayrıca bu göreve ilk kez seçilebilmek için altmış yaşını doldurmamış olmak gerekir.

MADDE 128. Altındaki hususlar Cumhurbaşkanı'na tekabül eder:

- a) Anayasa ve yasalara uymak ve uyulmasını sağlamak;
- b) Devleti temsil etmek ve genel politikasına liderlik etmek;
- c) dış politikaya, diğer devletlerle ilişkilere ve savunma ve ulusal güvenlik konularına liderlik etmek;
- d) yasal hükümlere uygun olarak Halk İktidarı Ulusal Meclisi tarafından çıkarılan yasaları onamak ve bunların Cumhuriyet Resmi Gazetesinde yayımlanmasını sağlamak;
- e) Halk İktidarı Ulusal Meclisi tarafından bu göreve seçilmesiyle, o oturumda veya bir sonraki oturumda Bakanlar Kurulu üyelerini meclise sunmak;
- f) Halk İktidarı Ulusal Meclisi veya Devlet Konseyi'nden ilgisine Başbakan, Yüce Halk Mahkemesi Başkanı, Cumhuriyet Başsavcısı, Cumhuriyet Başmüfettişi, Ulusal Seçim Kurulu Başkanı ve Bakanlar Kurulu'nun diğer üyelerinin seçilmesini, atanmasını, görevden uzaklaştırılmasını, görevden alınmasını veya değiştirilmesini teklif etmek;
- g) ilgili Halk İktidarı ilçe meclisi delegelerine vali ve vali yardımcısının seçilmesi ve değiştirilmesini teklif etmek;
- h) Başbakan, Bakanlar Kurulu ve Bakanlar Kurulu Yürütme Komitesi'nin görevlerine dair kendisine verdikleri hesapları tanımak, değerlendirmek ve bunlar üzerine karar almak;
- i) Silahlı kurumların başkumandanlığı rolünü üstlenmek ve bunların genel örgütlenmesini belirlemek;
- j) Ulusal Savunma Kurulu'na başkanlık etmek ve Halk İktidarı Ulusal Meclisi ve Devlet Konseyi'nden ilgisine, askeri saldırganlık durumunda Savaş Hali veya Savaş ilan etme teklifinde bulunmak;
- k) Anayasa'nın öngördüğü durumlarda ve koşullar elverdiği ilk fırsatta Halk İktidarı Ulusal Meclisi'ne veya eğer meclis toplanamıyorsa Devlet Konseyi'ne hesap vermek üzere ülke savunması gerektirdiğinde genel seferberlik ilan etmek,

aynı şekilde Olağanüstü Hal ve Afet Hali ilan etmek;

- l) yasaların öngördüğü usule uygun olarak, ulusun silahlı kurumlarının üst düzey görevlilerini rütbe ve görev açısından terfi ettirmek ve rütbe ve görevlerine son vermek;
- m) ilgili durumlarda Küba vatandaşlığına kabul, vatandaşlık reddini kabul veya vatandaşlıktan çıkarma konularında karar vermek;
- n) Anayasa ve yasaların hükümlerine uygun olarak devlet organlarının Anayasa ve yasalarla çelişen veya ülkenin genel çıkarlarını etkileyen karar ve tasarruflarını askıya almak, değiştirmek veya iptal etmek;
- o) görevlerini yerine getirmek üzere başkanlık kararnameleleri çıkarmak ve diğer tasarruflarda bulunmak;
- p) özgül görevlerin gerçekleştirilmesi için geçici komisyonlar ve çalışma grupları kurmak;
- r) Devlet Konseyi'ne Küba'nın diğer devletler ve uluslararası kurum ve organlar nezdindeki diplomatik misyon şeflerinin atanması veya görevden alınması teklifinde bulunmak;
- s) Küba Cumhuriyeti büyükelçisi unvanı vermek ve geri almak;
- t) onursal ödül ve unvanlar bahşetmek;
- u) diğer devletlerin Küba Cumhuriyeti nezdindeki diplomatik misyon şeflerine muvafakat vermek veya reddetmek;
- v) Yabancı misyon şeflerinin gizli mektuplarını almak. İstisnai olarak Cumhurbaşkanı Yardımcısı bu görevi yerine getirebilir;
- y) özel af bahşetmek ve Halk İktidarı Ulusal Meclisi'nden genel af çıkarmasını talep etmek;
- z) kendi adına Devlet Konseyi toplantılarına katılmak ve uygun gördüğünde konseye toplanma çağrısı yapmak;
- aa) Bakanlar Kurulu ve bunun Yürütme Komitesi toplantılarına başkanlık etmek; ve
- bb) Anayasa ve yasaların kendisine verdiği diğer görevlerine yerine getirmek.

MADDE 129. Cumhurbaşkanı Yardımcısı olabilmek için otuz beş yaşını doldurmuş olmak, tüm siyasi ve

yurttaşlık haklarını haiz olmak, doğuştan Küba vatandaşlığı olmak ve başka vatandaşlığa sahip olmamak gerekir.

Cumhurbaşkanıyla aynı biçimde, aynı süre için ve aynı dönem kısıtlamasıyla seçilir.

MADDE 130. Cumhurbaşkanı Yardımcısı, Cumhurbaşkanı tarafından kendisine devredilen veya verilen görevleri yerine getirir.

MADDE 131. Cumhurbaşkanının yokluğu, hastalığı veya ölümü durumunda görevlerine geçici olarak Cumhurbaşkanı Yardımcısı vekalet eder. Yokluk kalıcı hale geldiğinde Halk İktidarı Ulusal Meclisi yeni bir Cumhurbaşkanı seçer.

Cumhurbaşkanı Yardımcısı koltuğu boşaldığında Halk İktidarı Ulusal Meclisi yerine yenisini seçer.

Hem Cumhurbaşkanı hem Cumhurbaşkanı Yardımcısı'nın yoklukları kalıcı hale geldiğinde Halk İktidarı Ulusal Meclisi yerlerine yenilerini seçer. Seçim yapılana dek Halk İktidarı Ulusal Meclisi Başkanı geçici olarak Cumhurbaşkanlığı görevini üstlenir. Bunun gerçekleşme usulü yasalarla belirlenir.

MADDE 132. Cumhurbaşkanı ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı, Halk İktidarı Ulusal Meclisi tarafından yerlerine yenileri seçilene dek görev başında kalırlar.

BÖLÜM IV CUMHURİYET HÜKÜMETİ

BİRİNCİ SEKSİYON BAKANLAR KURULU

MADDE 133. Bakanlar Kurulu en yüksek yürütme ve idare organıdır ve Cumhuriyet Hükümeti'ni oluşturur.

MADDE 134. Bakanlar Kurulu Başbakan, Başbakan Yardımcıları, Bakanlar, Sekreter ve yasalarca belirlenen diğer üyelerden meydana gelir.

Küba İşçi Konfederasyonu Genel Sekreteri de Bakanlar Kurulu toplantılarına katılma hakkına sahiptir.

MADDE 135. Başbakan, Başbakan Yardımcıları, Sekreter ve Cumhurbaşkanı'nın belirlediği diğer Bakanlar Kurulu üyeleri, Bakanlar Kurulu'nun Yürütme Kurulu'nu oluşturur.

Yürütme Kurulu, Bakanlar Kurulu'nun iki toplantısı arasındaki sürede Bakanlar Kurulu'na iletilen meseleler hakkında karar verebilir.

MADDE 136. Bakanlar Kurulu, Halk İktidarı Ulusal Meclisi önünde sorumludur ve düzenli aralıklarla faaliyetleri hakkında hesap verir.

MADDE 137. Alttaki hususlar Bakanlar Kurulu'na tekabül eder:

- a) Anayasa ve yasalara uymak ve uyulmasını sağlamak;
- b) Halk İktidarı Ulusal Meclisi tarafından belirlenen siyasi, ekonomik, kültürel, bilimsel, toplumsal ve savunma ile ilgili faaliyetleri yürütmek ve idare etmek;
- c) devletin ekonomik ve toplumsal kalkınma işlevini yerine getireceği kısa, orta ve uzun vadeli planları ayrıntılandırmak için genel amaç ve hedefler önermek ve bunların Halk İktidarı Ulusal Meclisi tarafından kabul edildikten sonra uygulanmasını örgütlemek, idare etmek ve denetlemek;
- d) uluslararası anlaşmaları onamayı ve imzalamak üzere Devlet Konseyi'ne iletmek;
- e) dış ticaretin ve yabancı yatırımları sevk ve idare etmek;
- f) devlet bütçe taslağını oluşturmak ve Halk İktidarı Ulusal Meclisi tarafından kabul edilmesinin ardından yerine getirilmesini sağlamak;
- g) parasal, mali ve vergisel sistemleri güçlendirmek için kabul edilmiş hedefleri uygulamak ve bunlara uyulmasını sağlamak;
- h) yasa tasarıları hazırlanması ve bunların Halk İktidarı Ulusal Meclisi veya Devlet Konseyi'nden ilgisinin değerlendirilmesine sunmak;
- i) ulusal savunmayı güçlendirmek, iç güvenlik ve düzeni sağlamak, vatandaşlık haklarının korunması, benzer şekilde, afet hallerinde can ve malları korumak;
- j) devletin idaresini yönetmek, benzer şekilde merkezi devlet idaresi organlarının, ulusal kuruluşların ve yerel idarelerin faaliyetlerini ortaklaştırmak, koordinasyonu sağlamak ve denetlemek;
- k) valiler tarafından sunulan hesap verme raporlarını değerlendirmek ve karara bağlamak;
- l) Bakanlar Kurulu'na bağlı alt kuruluşların ya da karşılık gelen hallerde merkezi devlet idaresi organlarını oluşturmak, düzenlemek ya da bunlara son vermek;

- m)** valilerin çalışmalarını yönlendirmek ve denetlemek;
- n)** ilgili durumlarda yabancı yatırım biçimlerinin onaylanması ve yetkilendirilmesi;
- o)** Halk İktidarı Ulusal Meclisi'nin yasa ve kararlarını, benzer şekilde Devlet Konseyi'nin çıkardığı kanun hükmünde kararname ve diğer mevzuatı, başkanlık kararnamelerini uygulamak ve gerekli değişiklikleri yapmak;
- p)** mevcut yasalar temelinde ve bunların gerçekleştirilmesi için kararname ve yönetmelikler çıkarmak ve uygulanmasını denetlemek;
- r)** Halk İktidarı ilçe meclislerinin kararlarının yürürlükteki yasalar ve diğer mevzuatla çelişmeleri veya diğer yerellikler ve genel ülke çıkarlarını etkilemeleri halinde askıya alınmasını Devlet Konseyi'ne önermek;
- s)** Anayasa, yasalar, kanun hükmünde kararnameler, başkanlık kararnameleri, kararnameler ve üst organların diğer tasarruflarıyla çelişmeleri veya diğer yerelliklerin veya ülkenin genelinin çıkarlarını etkilemeleri halinde il kurulları ve ilçe idari kurullarının karar ve diğer tasarruflarını askıya almak, duruma göre Devlet Konseyi'ne veya Halk İktidarı Ulusal Meclisi'ne bunlara dair hesap vermek;
- t)** Anayasa, yasalar, kanun hükmünde kararnameler, başkanlık kararnameleri, kararnameler ve ilgili organların diğer tasarruflarıyla çelişmeleri veya diğer yerelliklerin veya ülkenin genelinin çıkarlarını etkilemeleri halinde valilerin tasarruflarını kısmen veya tamamen iptal etmek;
- u)** uymak zorunda oldukları üst merci normlarıyla çelişmeleri halinde merkezi devlet idaresi organlarının yöneticilerinin tasarruflarını kısmen veya tamamen iptal etmek;
- v)** kendisine verilen görevlerin yerine getirilmesini sağlamak amacıyla gerekli gördüğü komisyonları oluşturmak;
- y)** yasanın verdiği yetkiye dayanarak yönetici ve memurlar atamak veya değiştirmek;
- z)** yaptığı düzenlemeleri Halk İktidarı Ulusal Meclisi veya Devlet Konseyi'nin onayına sunmak; ve
- aa)** Anayasa'nın, yasaların veya Halk İktidarı Ulusal Meclisi ve Devlet Konseyi'nin kendisine verdiği diğer görevleri yerine getirmek.

MADDE 138. Bakanlar Kurulu eşit haklara sahiptir ve kararlar bileşenlerin salt çoğunluğunun lehte oyu ile alınır.

MADDE 139. Bakanlar Kurulu, yeni yasama döneminde yeni hükümet belirlenene kadar görevini sürdürür.

İKİNCİ KISIM BAŞBAKAN

MADDE 140. Başbakan, Cumhuriyet Hükümeti'nin başıdır.

MADDE 141. Başbakan, Cumhurbaşkanı'nın önerisi ile Halk İktidarı Ulusal Meclisi tarafından beş yıllık bir süre için belirlenir.

Başbakan olarak seçilmek için oyların salt çoğunluğunun alınması gerekir.

MADDE 142. Başbakan, Halk İktidarı Ulusal Meclisi ve Cumhurbaşkanı önünde sorumludur ve gerekli hallerde kendi çalışmaları, Bakanlar Kurulu ve Yürütme Kurulu'nun çalışmaları hakkında bunlara hesap ve bilgi verir.

MADDE 143. Başbakan olabilmek için Halk İktidarı Ulusal Meclisi'nde vekil olmak, otuz beş yaşın üzerine olmak, tüm siyasi ve yurttaşlık haklarını haiz olmak, doğuştan Küba vatandaşı olmak ve başka bir vatandaşlığa sahip olmamak gerekir.

MADDE 144. Aşağıdaki hususlar Başbakan'a tekbül eder:

- a)** Anayasa ve yasalara uymak ve uyulmasını sağlamak;
- b)** Cumhuriyet Hükümeti'ni temsil etmek;
- c)** Bakanlar Kurulu ve Yürütme Kurulu oturumlarını toplamak ve yönetmek;
- d)** merkezi devlet idaresi organlarının, ulusal kuruluşların ve yerel idarelerin faaliyetlerinin oynadığı rolü takip etmek ve denetlemek;
- e)** istisnai ve geçici nitelikte olmak kaydıyla, merkezi devlet idaresinin herhangi bir organının yönetimini üstlenmek;
- f)** Bakanlar Kurulu üyelerinde değişiklik yapılmasını Cumhurbaşkanı'na arz etmek ve her biri için yeni isimler önermek;
- g)** merkezi devlet idaresi organlarının yöneticilerinin faaliyetlerini denetlemek;

- h)** valilere talimat vermek ve bunların uygulanmasını denetlemek;
- i)** konunun aciliyet gerektirdiği istisnai durumlarda, Bakanlar Kurulu yetkisinde olan yürütmeye ilgili ve idari konularda kararlar almak, bu kararlar konusunda sonradan Bakanlar Kurulu'nu veya Yürütme Kurulu'nu bilgilendirmek;
- j)** yasanın kendisine verdiği yetkilere dayanarak yönetici ve memurları atamak ve değiştirmek;
- k)** Bakanlar Kurulu veya Yürütme Komitesi tarafından çıkarılan yasal mevzuatı imzalamak ve Cumhuriyet Resmi Gazetesi'nde yayımlanmasını sağlamak;
- l)** özgül görevlerin yerine getirilmesi amacıyla geçici komisyon ve çalışma grupları kurmak; ve
- m)** Anayasa ve yasaların verdiği diğer görevleri yerine getirmektedir.

ÜÇÜNCÜ KISIM

BAKANLAR KURULU ÜYELERİ

MADDE 145. Alttaki hususlar Bakanlar Kurulu üyelerine tekabül eder:

- a)** Bakanlar Kurulu ve Başbakan'ı gerekli hallerde temsil etmek;
- b)** Bakanlar Kurulu ve Yürütme Kurulu'nun karar ve diğer tasarruflarının uygulamak ve Başbakan'a bu konuda bilgi vermek;
- c)** Başbakan kendisine verdiği görevleri yerine getirmek ve her bir durumda Başbakan'ın kendisine devrettiği görevleri uygulamak;
- d)** kendi idaresindeki bakanlığın veya organların konu ve görevlerini yönetmek, gerekli yönetmelikler çıkarmak ve tasarruflarda bulunmak;
- e)** açıkça başka bir devlet organının görevi olmadığı durumda, yasaların, kanun hükmünde kararname ve ilgili diğer mevzuatın uygulanması için gerekli tasarruflarda bulunmak;
- f)** Bakanlar Kurulu oturumlarına söz ve oy hakkını haiz olarak katılmak ve Kurul'a yasa, kanun hükmünde kararname, kararname, yönetmelik, kara veya her türlü öneri taslakları sunmak;
- g)** yasanın kendisine verdiği yetkiye dayanarak yönetici ve memurlar atamak ve değiştirmek; ve
- h)** Anayasa ve yasaların kendisine verdiği diğer görevleri yerine getirmek.

DÖRDÜNCÜ KISIM

MERKEZİ DEVLET İDARESİ

MADDE 146. Merkezi devlet idaresini oluşturan bakanlıklar ve diğer organların sayısı, unvanı, görev ve işlevleri yasalarla belirlenir.

BÖLÜM V

MAHKEMELER

MADDE 147. Adaletin tesis edilmesi görevi, kaynağını halktan alır ve halk adına Yüce Halk Mahkemesi ve yasada belirtilen diğer mahkemelerce gerçekleştirilir.

Yasalar yargı faaliyetinin temel amaçlarını ortaya koyar ve mahkemelerin örgütlenmesini; yargı yetkisi ve kapsamını; adaletin tesis edilmesi için gerekli görevleri; meslekten olmayan hakimlerin katılımı için gereklilikleri; Yüce Halk Mahkemesi ve diğer mahkemeleri oluşturan hakimler için gereklilikleri; bunların seçilme biçimini ve görevden alınma ya da el çektirme koşullarını düzenler.

MADDE 148. Mahkemeler, her biri diğerinden bağımsız bir işleve sahip devlet organlarının oluşturduğu bir sistemdir. Yüce Halk Mahkemesi en yüksek yargısal yetkiye sahiptir ve kararları kesindir.

Hükümet Konseyi aracılığıyla yasaların kendisine verdiği yasama inisiyatifini ve düzenleyici gücünü uygular, tüm mahkemeleri bağlayıcı kararlar alır ve normlar hazırlar, ve bunlardan edinilen deneyim temelinde, yasaların yorumlanması ve uygulanması noktasında yeknesak bir yargı faaliyeti oluşturmak için bağlayıcı talimatnameler çıkarır.

MADDE 149. Yüce Halk Mahkemesi hakimleri ve meslekten olmayan hakimleri Halk İktidarı Ulusal Meclisi ya da gerekli hallerde Devlet Konseyi tarafından seçilir.

Diğer hakimlerin nasıl seçileceği yasalarla belirlenir.

MADDE 150. Hakimler ve yargıçlar, adaletin tesis edilmesi görevlerinde bağımsızdır ve yasalar dışında hiçbir bağlılıkları yoktur.

Aynı şekilde, görevden alınmalarını ya da el çektirilmelerini gerekli kılan yasal nedenler söz konusu olmadığı sürece buldukları koşullar değiştirilemez.

MADDE 151. Mahkemelerin, yetki sınırları içerisinde verecekler hüküm ve diğer sabit kararlar, hem bunlardan doğrudan etkilenen hem de doğrudan ilgisi olmasa dahi yerine getirilmesinden etkilenen devlet organları, kurumlar ve vatandaşlar için bağlayıcıdır.

MADDE 152. Meslekten olmayan hakimlerin dahil olduğu yargı kararlarında, bu kişiler meslekten ha-

kim olanlarla eşit hak ve ödevlere sahiptir. Yargısal görevlerini, bu görevin toplumsal önemi gereği, kendi olağan meslekleri karşısında önceliklidir.

MADDE 153. Tüm mahkemelerde duruşmalar kamuya açıktır. Ancak devletin güvenliği, ahlaki ve toplumsal düzenle ilişkili sebepler veya suçun işlendiği kişi veya ailesine saygı gereksinimi, duruşmaların kapalı yapılmasını gerektirebilir.

MADDE 154. Yüce Halk Mahkemesi, Halk İktidarı Ulusal Meclisi'ne, yasanın belirlediği biçim ve sürede, faaliyetlerinin sonuçlarına ilişkin hesap verir.

MADDE 155. Hâkim ve yargıçların görevden alınması kendilerini seçen organın yetkisindedir.

BÖLÜM VI CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞI

MADDE 156. Cumhuriyet Başsavcılığı, temel görevi Anayasa'nın, yasaların ve ilgili mevzuatın devlet organları, kuruluşlar ve yurttaşlar tarafından uygulanmasının sağlanması, cezai değerlendirme ve devleti temsilen kamu adına cezai yaptırımların uygulanması olan devlet organıdır.

Diğer amaç ve görevleri, aynı şekilde yetki alanlarında görev yapma biçim, kapsam ve olanakları yasalarla belirlenir.

MADDE 157. Cumhuriyet Başsavcılığı bölünmez bir bütünlüğe ve görevlerinde bağımsızlığa sahiptir ve Cumhurbaşkanı'na bağlıdır.

Cumhuriyet Başsavcılığı'nın görevi tüm yurttaki savcılıkların faaliyetlerinin yönetilmesi ve düzenlenmesidir. Savcılık organları tüm yurttaki dikeyine örgütlenmiştir, yalnızca Cumhuriyet Başsavcılığı'na tabidirler ve tüm diğer yerel organlardan bağımsızdırlar.

MADDE 158. Cumhuriyet Başsavcısı ve Başsavcı Yardımcıları, Halk İktidarı Ulusal Meclisi ve gerekli hallerde Devlet Konseyi tarafından seçilir veya görevden alınır.

MADDE 159. Cumhuriyet Başsavcılığı, Halk İktidarı Ulusal Meclisi'ne yasanın belirlediği biçim ve sürede faaliyetlerinin sonuçlarına ilişkin hesap verir.

BÖLÜM VII CUMHURİYET BAŞMÜFETTİŞLİĞİ

MADDE 160. Cumhuriyet Başmüfettişliği, temel görevi kamusal fonların doğru ve şeffaf yönetiminin gerçekleştirilmesi ve idaresinin denetlenmesi olan devlet organıdır.

Diğer görev ve faaliyetleri yasalarla düzenlenir.

MADDE 161. Cumhuriyet Başmüfettişliği, diğer tüm organlara karşı görevlerinde bağımsızdır, tüm ülkede dikeyine yapılandırılmıştır ve Cumhurbaşkanı'na bağlıdır.

Cumhuriyet Başmüfettişi, Cumhuriyet Başmüfettişliği'nin en yüksek yetkilisidir ve görevi tüm yurttaki başmüfettişlik faaliyetlerinin düzenlenmesi ve yönetimidir.

MADDE 162. Cumhuriyet Başmüfettişliği, faaliyetleri hakkında Halk İktidarı Ulusal Meclisi'ne yasada belirtilen süre ve biçimde hesap verir.

MADDE 163. Cumhuriyet Başmüfettişi ve Başmüfettiş Yardımcıları Halk İktidarı Ulusal Meclisi veya Devlet Konseyi'nden ilgilisi tarafından seçilir veya görevden alınır.

BÖLÜM VIII DÜZENLEYİCİ HÜKÜMLER

BİRİNCİ KISIM YASAMA İNİSİYATİFİ İLE İLGİLİ

MADDE 164. Yasama inisiyatifi alttakilere aittir:

- a) Cumhurbaşkanı'na;
- b) Halk İktidarı Ulusal Meclisi üyelerine;
- c) Devlet Konseyi'ne;
- d) Bakanlar Kurulu'na;
- e) Halk İktidarı Ulusal Meclisi komisyonlarına;
- f) Küba İşçi Konfederasyonu Ulusal Konseyi ve toplumsal ve kitlesel örgütlerin merkez yönetimlerine;
- g) Yargı yönetimiyle ilgili hususlarda Yüce Halk Meclisi Hükümet Konseyi'ne;
- h) Yetki alanına giren hususlarda Cumhuriyet Başsavcılığı'na;
- i) Yetki alanına giren hususlarda Cumhuriyet Başmüfettişliği'ne;
- j) Seçimlerle ilgili konularda Ulusal Seçim Kurulu'na; ve
- k) vatandaşlara. Vatandaşlar en az on bin seçmenin desteğiyle bu inisiyatifi kullanabilir.

Bu yetkinin kullanımına ilişkin gerekli usuller yasalarla belirlenir.

İKİNCİ KISIM**AYRINTILANDIRMA, YAYIMLANMA VE YÜRÜRLÜĞE GİRME**

MADDE 165. Uygunluğuna göre Halk İktidarı Ulusal Meclisi veya Devlet Konseyi tarafından çıkarılan yasalar ve kanun hükmünde kararname, her bir durumda, ilgili hükmün belirlediği tarihte yürürlüğe girer.

Yetkili organ tarafından çıkarılan yasalar, kanun hükmünde kararname, başkanlık kararname, kararname, kararlar ve diğer mevzuat Cumhuriyet'in Resmî Gazetesinde yayımlanır.

Düzenleyici hükümlerin ayrıntılandırılması, yayımlanması ve yürürlüğe girmesi için gerekli usuller yasalarla belirlenir.

BAŞLIK VII**ULUSAL TOPRAKLAR**

MADDE 166. Ulusal toprak, siyasi ve idari amaçlarla il ve ilçelere bölünmüştür; bunların sayıları, sınırları ve isimleri yasalarla belirlenir.

Yasalar, coğrafi konumlarına veya ekonomik ve toplumsal önemlerine bağlı olarak, ilçeler ve diğer bölgesel birimlerde başka bölmelere gidebilir, idari tabiyet rejimleri ve özel düzenleme sistemleri kurabilir. Her durumda, halkın Halk İktidarı organları aracılığıyla temsiliyeti güvence altına alınır.

İlçelerde yasalara uygun olarak idari birimler örgütlenebilir.

MADDE 167. İller, tüm yasal hakları haiz tüzel kişiliğe sahiptir ve merkezi devlet yapıları ile ilçeler arasında ara düzey olarak yasalarla örgütlenmiştir. İller, sınırları dahilindeki ilçelerin toplamına eşdeğer bir bölgesel kapsama sahiptir ve bölge Halk İktidarı İl Hükümeti'nin yönetimi altındadır.

MADDE 168. İlçe, ulusal örgütlenmenin yasalarca tanımlanan birincil ve temel siyasi-idari birimi oluşturan ve kanunla düzenlenen yerel topluluktur; tüm yetkileri haiz bir tüzel kişilik ve özerkliğe sahiptir. Kapsamı, yerel gereksinimleri karşılayabilmek amacıyla, sakinlerinin ekonomik ve toplumsal ilişkilerinin gerekleri ve ulusal çıkarılara göre belirlenir. İlçe, sınırları içinde ekonomik ve toplumsal gelişimi sağlamak ve devletin diğer hedeflerine ulaşmak amacıyla kendi fonları ve Cumhuriyet Hükümeti'nden aldığı ödeneğe dayanır ve Halk İktidarı İlçe Meclisi'nin yönetimi altındadır.

MADDE 169. Belediyenin özerkliği, yetkili makamlarının seçilmesini ya da atanmasını, kaynaklarını

nasıl kullanacağına karar verme kabiliyetini ve ilgili yetkilerin kullanılmasını, benzer şekilde, anayasa ve ilgili yasalara öngördüğü yetkilerini kullanabilmesi için gerekli karar ve tasarruflarda bulunulmasını içerir.

Özerklik ülkenin topraklarının geri kalanıyla dayanışma, koordinasyon ve işbirliği ilkelerine uygun şekilde; ulusun üstün çıkarlarına hanel getirmeksizin uygulanır.

BAŞLIK VIII**HALK İKTİDARI YEREL ORGANLARI****BÖLÜM I.****HALK İKTİDARI İL HÜKÜMETİ****BİRİNCİ KISIM****GENEL HÜKÜMLER**

MADDE 170. Her il, halkla doğrudan ilişki içinde görevini yürüten, bir Vali ve bir İl Konseyi'nden oluşan bir Halk İktidarı İl Hükümeti'ne bağlıdır.

MADDE 171. Halk İktidarı İl Hükümeti devleti temsil eder, ülkenin genel çıkarlarına uygun olarak bölgesindeki ekonomik ve toplumsal gelişim temel görevidir, merkezi devlet yapılarıyla ilçeler arasında koordinasyonu sağlar, bu amaçla ilin ve tüm ilçelerinin çıkarları arasında uyum sağlamaya çalışır ve Anayasa ve yasaların kendisine verdiği görev ve işlevleri yerine getirir.

MADDE 172. Halk İktidarı İl Hükümeti, Anayasa ve yasaların hükümlerine uygun olarak, kendi sınırları içerisinde bulunan ama kendisine bağlı olmayan kurumlarının faaliyetlerinin gelişmesine ve planlarının tutturulmasına katkıda bulunur.

MADDE 173. Halk İktidarı İl Hükümeti görev ve işlevlerini yerine getirirken, Anayasa ve yasaların Halk İktidarı ilçe organlarına tanıdığı yetkileri üzerine alamaz ve bunlara karışamaz.

İKİNCİ KISIM**VALİ VE VALİ YARDIMCISI**

MADDE 174. Vali, yürütme ve idareyle ilgili ilindeki en üst düzey sorumludur.

MADDE 175. Vali, ilgili Halk İktidarı ilçe meclisindeki delegeler tarafından ve Cumhurbaşkanı'nın önerisiyle, beş yıllık bir süre için ve yasaların öngördüğü usule uygun olarak seçilir.

MADDE 176. Vali olabilmek için doğuştan Küba vatandaşlığı olmak, başka ülke vatandaşlığı olmamak, otuz

yaşını doldurmuş olmak, o ilde yaşamak ve tüm siyasi ve yurttaşlık haklarını haiz olmak gerekir.

MADDE 177. Vali, Halk İktidarı Ulusal Meclisi, Devlet Konseyi, Bakanlar Kurulu ve İl Konseyi önünde sorumludur, faaliyetleriyle ilgili olarak ondan istenen zaman ve konularda bunlara hesap verir.

MADDE 178. Vali, ilgili idari yapıların yardımıyla İl İdaresi'ni örgütler ve yönetir. İl İdaresi'nin yapısı ve işlevi, aynı şekilde Halk İktidarı'nın ulusal ve ilçe organlarıyla ilişkileri yasalarla belirlenir.

MADDE 179. Alttaki hususlar Vali'ye tekabül eder:

- a) ilgili durumlarda Anayasa'ya uymak ve uyulmasını sağlamak;
- b) İl Konseyi'ni toplantıya çağırarak ve toplantılara başkanlık etmek;
- c) İl İdaresi'nin örgütsel yapılarının çalışmalarını yönlendirmek, koordine etmek ve denetlemek, yetkisi çerçevesinde ilgili düzenleyici hükümleri çıkarmak ve kararları almak;
- d) ilgili ulusal organların belirlediği politikalar uyarınca ilin ekonomi planının başarılması ve bütçesinin uygulanmasını temin etmek ve denetlemek;
- e) gelişim planlarının ve bölgesel ve kentsel düzeyin başarılmasını temin etmek ve denetlemek;
- f) İl İdaresi'nin yönetici ve memurlarını atamak ve değiştirmek ve yasaların öngördüğü hususları İl Konseyi'nin onayına sunmak;
- g) ilin bütünlüklü kalkınmasına katkı koyacak, daha önce İl Konseyi'nde karar altına alınmış politika önerilerini Bakanlar Kurulu'na sunmak;
- h) Daha önce İl Konseyi'nde karar altına alınmak suretiyle, hiyerarşide daha üstte bulunan organların aldığı ve il halkının çıkarlarını etkileyen veya uygulayanların yetkilerini kısıtlayan kararları Bakanlar Kurulu'nun bilgisine sunar;
- i) Anayasa, yasalar, kanun hükmünde kararnameler, başkanlık kararnameleri, kararnameler ve diğer devlet organlarının mevzuatlarıyla çelişen veya başka yerelliklerin veya ülkenin genel çıkarlarını etkileyen, İlçe İdaresi kurullarınca alınmış karar ve mevzuatları askıya almak ve Halk İktidarı İlçe Meclisi'nin söz konusu askıya alma işlemini takip eden ilk oturumunda meclise hesap vermek;

j) Anayasa ve yürürlükteki yasalar ve diğer mevzuatla çelişen veya başka yerelliklerin veya ülkenin genel çıkarlarını etkileyen, kendisine bağlı idari yetkililerince çıkarılmış mevzuatları iptal etmek veya değiştirmek;

k) geçici komisyonlar ve çalışma grupları oluşturmak;

l) İl Konseyi'nin geneli ilgilendiren kararlarının yayımlanmasını sağlamak ve uygulanmalarını denetlemek; ve

m) Anayasa ve yasaların kendisine verdiği diğer görevleri yerine getirmek.

MADDE 180. Vali Yardımcısı, Vali'yle aynı şekilde, eşit süre için ve aynı koşulları karşılamak suretiyle seçilir.

MADDE 181. Vali Yardımcısı, Vali'nin kendisine verdiği veya devrettiği görevleri yerine getirir.

Aynı şekilde, yokluk, hastalık veya ölüm durumunda, yasal hükümlere uygun olarak Vali'ye vekalet eder.

ÜÇÜNCÜ KISIM

İL KONSEYİ

MADDE 182. İl Konseyi, Anayasa'da ve yasalarda öngörülen işlevleri yerine getiren, üyeleri eşit haklara sahip ve katılımcı bir organdır.

Kararları, bileşenlerinin oylarının salt çoğunluğuyla alınır.

İl Konseyi'ne Vali başkanlık eder ve Vali Yardımcısı, ilgili Halk İktidarı yerel meclislerinin başkanları ve başkan yardımcıları ve ilçe amirlerinden oluşur.

MADDE 183. İl Konseyi yasanın belirlediği periyodlarla toplanır, Vali'nin çağrısı veya bileşenlerinin yarısından fazlasının başvurusu üzerine olağanüstü olarak toplanır.

MADDE 184. Alttaki hususlar İl Konseyi'ne tekabül eder:

- a) ilgili durumlarda Anayasa'ya, yasalara, genel nitelikteki diğer mevzuata ve kendi kararlarına uymak ve uyulmasını sağlamak;
- b) ilgili durumlarda ilin ekonomi planı ve bütçesini onaylamak ve denetlemek;
- c) Anayasa ve yasalar çerçevesinde kararlar almak;
- d) il sınırları içinde, devletin belirlediği siyasi, ekonomik, kültürel, bilimsel, sosyal, savunma ve iç

- güvenlikle ilgili faaliyetleri yönlendirmek ve koordine etmek;
- e) ilçe idari yapılarının faaliyetlerinin sonuçlarını değerlendirmek ve gerçekleştirilecek eylemleri onaylamak;
- f) Bakanlar Kurulu'na sunulmadan önce, ilin bütünlüklü gelişimine katkıda bulunacak politika önerilerini onaylamak;
- g) Vali'nin talebi üzerine, yetkili organlar tarafından alınan ve il halkının çıkarlarını etkileyen veya alanların yetki aşımında bulunduğu naat getirdiği kararları gündemine almak;
- h) il sınırları içerisinde bulunan kurumların seçmenlerin önerilerine gösterdikleri ilgiyi ve il halkının talep ve şikayetlerini düzenli olarak analiz etmek;
- i) Vali'ye, hesap sorma raporuna ve Vali'nin danıştığı diğer konulara ilişkin önerilerde bulunmak;
- j) Daha üstün yasal normlarla çelişen veya il halkının çıkarlarını etkileyen, kendi sınırları içerisindeki Halk İktidarı ilçe meclisleri tarafından alınmış karar ve mevzuatların askıya alınmasını Devlet Konseyi'ne önermek;
- k) Daha üstün yasal normlarla çelişen veya il halkının çıkarlarını etkileyen, kendi sınırları içerisindeki Halk İktidarı ilçe meclisleri tarafından alınmış karar ve mevzuatların iptal edilmesi veya değiştirilmesini Halk İktidarı Ulusal Meclisi'ne önermek;
- l) geçici komisyonlar ve çalışma grupları oluşturmak; ve
- m) Anayasa ve yasaların verdiği diğer görevleri yerine getirmek.

BÖLÜM II HALK İKTİDARI İLÇE ORGANLARI

BİRİNCİ KISIM HALK İKTİDARI İLÇE MECLİSİ

MADDE 185. Halk İktidarı İlçe Meclisi, kendi sınırları içerisinde devlet iktidarının en yüksek organıdır, bu sebeple, bölgesinde en yüksek yetkiye sahiptir; bu bakımdan, yetki sınırları dahilinde, Anayasa ve yasaların kendisine verdiği görevleri yerine getirir.

MADDE 186. Halk İktidarı İlçe Meclisi, seçim amaçlarıyla tanımlanmış her mahalli seçmen bölgesinde, seçmenlerin özgür, eşit, doğrudan ve gizli oyuyla seçilen delegelerden oluşur.

MADDE 187. Halk İktidarı İlçe Meclisi, her beş yılda bir yenilenir, delegelerinin görev süresi budur. Söz konusu görev süresi ancak Anayasa'nın ilgili hükümlerine uygun olarak Halk İktidarı Ulusal Meclisi'nin kararıyla uzatılabilir.

MADDE 188. Halk İktidarı İlçe Meclisi, bir kez seçilmesinin ardından, yasalarda öngörülen hüküm ve usullere uygun olarak delegeleri arasından Başkan ve Başkan Yardımcısı'nı seçer ve Sekreter'ini belirler.

Halk İktidarı İlçe Meclisi Başkanı, kendi sınırları içerisinde devleti temsil eder.

Halk İktidarı İlçe Meclisi Başkanı, Başkan Yardımcısı ve Sekreteri'nin görevleri yasalarla belirlenir.

MADDE 189. Halk İktidarı İlçe Meclisi'nin olağan ve olağanüstü oturumları, devlet çıkarları veyahut da insanların saygısına hanel getirebilecek konuların ele alınması istisnai hallerinde kapalı oturum kararı alınması dışında halka açıktır.

MADDE 190. Halk İktidarı İlçe Meclisi oturumlarının geçerli olabilmesi için bileşenlerinin toplam sayısının yarısından fazlasının mevcut olması gerekir. Kararlar oyların salt çoğunluğuyla alınır.

MADDE 191. Altındaki hususlar Halk İktidarı İlçe Meclisi'ne tekabül eder:

- a) Anayasa, yasalar ve genel nitelikteki diğer düzenleyici hükümlere uymak ve uyulmasını sağlamak;
- b) ilgili durumlarda ilçenin ekonomik planı, bütçesi ve bütünlüklü kalkınma planını onaylamak ve denetlemek;
- c) bölgesel ve kentsel düzenleme planını onaylamak ve uygulanmasını denetlemek;
- d) ilgili durumlarda meclisin Başkanı, Başkan Yardımcısı ve Sekreteri'ni seçmek, atamak, görevden almak veya değiştirmek;
- e) Meclis Başkanı'nın önerisi üzerine İlçe Amiri'ni atamak veya değiştirmek;
- f) İlçe Amiri'nin önerisi üzerine İlçe İdari Konseyi'nin diğer üyelerini atamak veya değiştirmek;
- g) yetkileri çerçevesinde, ilçenin çıkarlarını ilgilendiren ve bunların yerine getirilmesi için gerekli konular hakkında kararlar almak ve tasarruflarda bulunmak;

- h) İlçe İdari Konseyi'nin faaliyetlerini kontrol ve finans etmek, başka organ ve kurumların denetim faaliyetlerine halel getirmeksizin kuracağı çalışma komisyonları aracılığıyla bu faaliyetlere yardımcı olmak;
- i) Bakanlar Kurulu veya İl Hükümeti'nin hükümlerine uygun olarak kendisini ilgilendiren hususlarda, ilçede yürütülen ekonomik faaliyetler, üretim ve hizmet faaliyetleri, sağlık ve destek faaliyetleri, önleyici faaliyetler, bakım faaliyetleri, bilimsel, eğitici, kültürel, dinlenceyle ilgili, sportif ve çevrenin korunmasıyla ilgili faaliyetler ve diğer faaliyetlerden sorumlu kurumların çalışma ve görevlerini örgütlemek ve denetlemek;
- j) sınırları içinde yasalara uyulması, benzer şekilde ülkenin iç düzeni ve savunma kapasitesinin güçlendirilmesi süreçlerini yönetmek ve denetlemek;
- k) Bakanlar Kurulu veya Vali'den ilgisinden, bunlara bağlı organ ve makamların aldığı kararların iptal edilmesini talep etmek;
- l) üst yasal normlarla çelişmeleri, ilçe halkının çıkarlarını etkilemeleri veya yetki aşımının söz konusu olduğuna kanaat getirdikleri durumlarda kendilerine bağlı organ ve makamların aldığı kararları iptal etmek veya değiştirmek;
- m) Devlet Konseyi'yle danıştıktan sonra ilçe halk konseylerinin kurulmasını onaylamak;
- n) yasal hükümlere uygun olarak devlet politikalarının kendi sınırları içinde uygulanmasına, benzer şekilde kendi sınırları içinde olup kendisine bağlı olmayan kurumların üretim ve hizmet faaliyetlerinin geliştirilmesine katkıda bulunmak;
- o) iş komisyonları kurmak ve bunların genel çalışma ilkelerini onaylamak; ve
- p) Anayasa ve yasaların vereceği diğer görevleri yerine getirmek.
- a) İlçe Meclisi oturumları, komisyon toplantıları ve parçası oldukları halk konseylerinde söz ve oy hakkına sahip olmak;
- b) görevlerini yerine getirmesi için gerekli konular hakkında İlçe Meclis Başkanı, Başkan Yardımcısı ve Sekreteri'nden, komisyon üyelerinden ve İdari Konsey'den bilgi talep etmek ve aynı oturum veya en kısa süre içerisinde yanıt almak;
- c) seçmenlerini etkileyen durum ve sorunlarla ilgili olarak kendi bölgesinde yer alan kurumlardan ilgi ve bilgi talep etmek ve bunlardan vakitlice yanıt almak; ve
- d) Anayasa ve yasaların verdiği diğer tüm görevleri yerine getirmek.

MADDE 195. Delegeler alttaki ödevlere sahiptir:

- a) seçmenleriyle sürekli ilişkisini sürdürmek, yerel halkın, kendi sorunlarının çözümüne katılımını teşvik etmek;
- b) seçmenlerinin kendisine iletmiş düşünceleri, gereksinim ve zorlukları İlçe Meclisi ve yerel idarenin bilgisine sunmak, ilgili olduğu sürece bunların çözümüne katılmak;
- c) seçmenleri İlçe Meclisi'nin izlediği politika, fikirlerine gösterilen ilgi sonucu atılan adımlar ve dile getirdikleri gereksinim ve zorlukların çözümü için ortaya konulan çözümler konusunda bilgilendirmek;
- d) yasa hükümlere uygun olarak seçmenlerine düzenli olarak faaliyetleri konusunda hesap vermek ve Meclis, Komisyon veya Halk Konseyi kendilerine verdikleri ödevler hakkında bilgi talep ettiklerinde bunları bilgilendirmek; ve
- e) Anayasa ve yasaların kendisine verdiği diğer görevleri yerine getirmek.

MADDE 196. Delegeler her an görevlerinden geri alınabilir. Görevlerinden geri alınmalarının biçim, koşul ve usulleri yasalarla belirlenir.

ÜÇÜNCÜ KISIM

HALK İKTİDARI İLÇE MECLİSİ KOMİSYONLARI

MADDE 197. Daimi çalışma komisyonları, Halk İktidarı İlçe Meclisi tarafından o yerelliğin özgül çıkarlarıyla ilgilenmek, faaliyetlerin gerçekleştirilmesini ve özellikle de ilçeye bağlı kurumların denetlenmesini kolaylaştırmak için kurulur.

Aynı şekilde, komisyonlar, kendi sınırları içerisinde yer alıp başka makamlara bağlı kurumlardan yerelliği etkileyen hususlarla ilgili bilgi talep edebilir.

İKİNCİ KISIM

HALK İKTİDARI İLÇE MECLİSLERİ

DELEGELERİ

MADDE 193. Delegeler, seçmenlerinin kendilerine verdiği görev süresi boyunca, tüm topluluğun çıkarları için çalışırlar, bunun için bu işlevleri normal zamandaki sorumluluk ve ödevleriyle paylaşmalıdırlar. Bu işlevlerin biçimleri yasalarla belirlenir.

MADDE 194. Delegeler alttaki haklara sahiptir:

Geçici nitelikteki komisyonlar, kendilerine sunulan koşullarda özgül görevleri yerine getirirler.

DÖRDÜNCÜ KISIM

HALK KONSEYİ

MADDE 198. Halk Konseyi temsili niteliği olan, işlevlerinin yerine getirilmesi için en yüksek yetkiyle donatılmış, yerel bir halk iktidarı organı olup siyasi-ıdari bölünme bakımından bir ara kademe teşkil etmeksizin kentlerde, köylerde, mahallelerde ve kırsal bölgelerde örgütlenir; hudutları içine giren seçim bölgelerinde seçilmiş olan delegelerden meydana gelir. Halk Konseyi'ne başkanlık edecek kişiyi söz konusu delegelerin kendi aralarından seçmesi gerekir.

Halk Konseyi toplantılarına, görüşülecek konulara uygun olarak, kitle örgütlerinin ve toplumsal örgütlerin ve hudutları içindeki en önemli kuruluşların temsilcileri davet edilebilir; burada temel amaç, her bir kuruluşun işlevleri göz önünde bulundurularak, toplumun yararına olacak şekilde eşgüdümü ve kolektif çabayı güçlendirmektir.

MADDE 199. Halk Konseyi faaliyet gösterdiği hudutlar içerisindeki nüfusu ve aynı zamanda Halk İktidarı İlçe Meclisi'ni temsil eder. Yerel etkisi olan üretim ve hizmet kuruluşları üzerinde denetim uygulamalar, başka şeyler yanında, ekonomi, sağlık, sosyal yardım, eğitim, kültür, spor ve eğlence alanlarındaki ihtiyaçları karşılamak için aktif şekilde çalışır, aynı şekilde sosyal refah ve bakım görevlerinin yerine getirilmesinde aktif olarak çalışır ve bu görevlerin yerine gelmesi için nüfusun ve yerel inisiyatiflerin katılımını teşvik eder. Halk Konseyi'nin örgütlenişi ve sorumlulukları kanunca düzenlenir.

BEŞİNCİ KISIM

YEREL HALKIN ŞİKAYET VE KATILIM HAKLARI KONUSUNDAKİ GÜVENCELER

MADDE 200. Halk İktidarı İlçe Meclisi, yurttaşların şikayet ve katılım haklarını güvence altına almak amacıyla:

- sorumlulukları uyarınca yerel çıkarları ilgilendiren meseleler için halk danışma süreçleri çağırısı yapmak;
- nüfusun beyanları, şikayetleri ve talepleri ile doğru şekilde ilgilendirilmesini güvence altına almak;
- ilçe nüfusunun ilçe yetki alanındaki konulara dair incelemelerin kendisine sunulması hakkını güvence altına almak;
- Halk İktidarı organlarıncı benimsenen ve genel çıkarı ilgilendiren kararlarla alakalı olarak nüfusun yeterli düzeyde bilgilenmesini sağlamak;

- yurttaşların şikayetleri doğrultusunda, kendisine veya kendisine bağlı ilçe yetkililerine ait düzenleme ve tasarrufları inceleyerek bunların gerek bireyler olarak gerekse kolektif biçimde yurttaşların çıkarlarını zedeleyip zedelediğini değerlendirmek ve ilgili önlemleri almak;
- yetki alanı dahilinde, söz konusu hakları güvence altına almak için gerekli olduğu görülen diğer her türlü uygulamayı gerçekleştirmek.

Bu güvencelerin biçimi ve uygulanışı yasalarla düzenlenir.

ALTINCI KISIM

İLÇE İDARESİ

MADDE 201. İlçe İdaresi'nin temel amacı, başka şeyler yanında, yetki alanının uzandığı bölgedeki kolektifin ekonomi, sağlık, sosyal yardım, eğitim, kültür, spor ve eğlence alanlarındaki ihtiyaçlarını karşılamak, aynı şekilde sosyal refah ve bakım görevlerini yerine getirmektir. İlçe İdaresi'nin örgütlenişi, yapısı ve işleyişi yasalarla belirlenir.

MADDE 202. İdare Konseyi Halk İktidarı İlçe Meclisi'nce atanır; ona bağlı olur ve ona hesap verir. Bileşimi ve işlevleri yasalarla belirlenir.

MADDE 203. İlçe İdaresi Konseyi'ne İlçe İdarecisi başkanlık eder; bu organ profesyonel niteliktedir, yürütme-idare işlevleri üstlenir ve İlçe İdaresi'ne yön verir.

BAŞLIK IX SEÇİM SİSTEMİ

BÖLÜM I GENEL TASARRUF

MADDE 204. Yasal yeterliliği bulunan her vatandaş doğrudan veya Halk İktidarı organlarına seçilmiş temsilciler vasıtasıyla devlet yönetimine müdahale hakkına ve bu amaçla yasalar dahilinde seçim, halk oylaması, referandum ile özgür, eşit, doğrudan ve gizli oy hakkına sahiptir. Her seçmenin bir oy hakkı vardır.

MADDE 205. Oy vermek bir vatandaşlık hakkıdır. On altı yaşını doldurmuş erkek ve kadın Kübalılar bu hakkı gönüllü olarak kullanırlar.

- Engelli oldukları için, hukuki ehliyetleri mahkemece sınırlandırılmış kişiler;
- mahkemece men edilenler; ve

c) yasalarda belirtilen ülkede ikamet etme şartlarını yerine getirmeyenler

bunun dışındadır.

MADDE 206. Seçmen kayıtları halka açık ve süreklidir. Yasalara göre oy vermeye uygun olan tüm vatandaşlardan oluşur.

MADDE 207. Siyasi hakları olan ve yasalarda belirtilen şartları yerine getiren kadın ve erkek tüm Küba vatandaşları seçilme hakkına sahiptir.

MADDE 208. Silahlı Kuvvetler mensupları, diğer tüm yurttaşlar gibi seçme ve seçilme hakkına sahiptir.

MADDE 209. Halk İktidarı Ulusal Meclisi'nin kaç vekilden ve Halk İktidarı ilçe meclislerinin kaç temsilciden oluşacağı, ülke sathını oluşturan bölgelerin nüfuslarına orantılı olarak yasalarda belirlenir.

Halk İktidarı Ulusal Meclisi vekilleri ve Halk İktidarı ilçe meclisleri delegeleri özgür, eşit, doğrudan ve gizli oylarla seçilir.

Seçilme usulü yasalarda belirlenir.

MADDE 210. Bir vekil veya delegenin seçilmesi için seçim bölgesinde kullanılan geçerli oyların yarısından fazlasını alması gerekir. Bu şart gerçekleşmediği takdirde veya kontenjanın boş kaldığı farklı şartlarda uygulamanın ne olacağı asalarla belirlenir.

BÖLÜM II ULUSAL SEÇİM KURULU

MADDE 211. Ulusal Seçim Kurulu ana görevi seçim, halk oylaması, plebisit ve referandumları organize etmek, yönetmek ve gözetmek olan devlet organıdır.

Anayasa ve yasalarda belirtilen işlevleriyle birlikte, bu konudaki taleplere yanıt verir ve işlem yapar. Ulusal Seçim Kurulu demokratik katılım süreçlerinin güvenilir, şeffaf, ivedi, kamusal, gerçek ve tarafsız olmasını güvence altına alır.

MADDE 212. Ulusal Seçim Kurulu işlevlerinde diğer tüm organlardan bağımsızdır ve görevlerini yerine getirme konusunda Halk İktidarı Ulusal Meclisi önünde sorumludur. Her seçim sürecinden sonra, sonucu halka bildirir.

MADDE 213. Ulusal Seçim Kurulu başkan, başkan yardımcısı, sekreter ve yasaların belirttiği sayıda üyeden oluşur. Ulusal Seçim Kurulu'nda yer alanlar, Halk İktidarı Ulusal Meclisi veya Devlet Konseyi tarafından seçilir ve görevden alınır.

MADDE 214. Her seviyeden seçim yetkililerinin organizasyonu, işleyişi, katılımı ve ataması yasalarda belirlenir. Seçimlerde aday gösterilen veya seçilmiş görevlerde bulunanlar seçim organlarında yer alamazlar.

MADDE 215. Ulusal Seçim Kurulu, yasalarda belirtildiği şekilde seçim kayıtlarının oluşturulması ve güncellenmesini denetler.

MADDE 216. Devletin bütün organları, bunların yöneticileri ve memurları ve kurumlar, Ulusal Seçim Kurulu'nun işlevini yerine getirmesi için bununla işbirliği yapmak mecburiyetindedir.

BAŞLIK X SAVUNMA VE ULUSAL GÜVENLİK

BÖLÜM I GENEL HÜKÜMLER

MADDE 217. Küba devleti Savunma ve Ulusal Güvenlik politikasını bağımsızlığın, toprak bütünlüğünün, egemenlik ve barışın korunmasına dayandırır; söz konusu politikayı çıkarlarını etkileyebilecek riskleri, tehditleri ve saldırıları önleme ve askeri bakımdan daimî olarak hazır olma çerçevesinde ele alır. Stratejik savunma kavramı Halkın Topyekün Savaşı'na yaslanır.

BÖLÜM II ULUSAL SAVUNMA KONSEYİ

MADDE 218. Ulusal Savunma Konseyi, temel görevi barış zamanlarından başlayarak ülkeyi kendini savunması için örgütlemek, yönlendirmek ve hazırlamak, ayrıca savunma ve ulusun güvenliği ile ilgili yürürlükteki düzenlemelere uyulmasını gözetim altında tutmak olan devletin en üst düzey organıdır. İstisnai durumlarda ve afet hallerinde ülkeyi yönlendirir ve anayasayı değiştirme yetkisi istisna olmak kaydıyla, kendisini devletin diğer organlarına denk kılan işlevler üstlenir.

MADDE 219. Ulusal Savunma Konseyi'ni Cumhurbaşkanı ile kanunun belirlediği diğer üyeler oluşturur; Cumhurbaşkanı Ulusal Savunma Konseyi'ne başkanlık eder ve bir Başkan Yardımcısı tayin eder. Ulusal Savunma Konseyi'nin örgütlenişi ile işleyişi, farklı düzeylerdeki yapıları yasalarda düzenlenir.

BÖLÜM III DEVLETİN SİLAHLI KURUMLARI

MADDE 220. Devletin silahlı kurumları Devrimci Silahlı Kuvvetler ile İçişleri Bakanlığı'nın silahlı bir-

likleridir; bunlar işlevlerini yerine getirebilmek için askeri ve sivil personele yaslanır. Bu kurumların örgütlenişi ve işleyişi, ayrıca yurttaşların zorunlu askerlik hizmeti yasalarla düzenlenir.

MADDE 221. Silahlı kurumların başlıca görevi devletin bağımsızlığı ve egemenliğini, toprak bütünlüğünü, güvenliğini ve barışı korumak, sürdürmektir.

BÖLÜM IV İSTİSNAİ DURUMLAR VE AFET HALLERİ

MADDE 222. Ulusal savunma ve güvenliğin güvence altına alınması ihtiyacı gerektirdiğinde, bir askeri saldırının ortaya çıktığı veya ortaya çıkmak üzere olduğu durumlarda veya ulusal savunma ve güvenliği etkileyebilecek başka koşullar söz konusu olursa, ülke genelinde, Savaş Hali veya Savaş, Genel Seferberlik ve Olağanüstü Hal istisnai durumları geçici olarak ilan edilebilir; Olağanüstü Hal ülkenin bir bölümü ile sınırlı olacak şekilde de ilan edilebilir. İstisnai durumların ne şekilde ilan edileceği, etkileri ve sona erdirilişleri yasalarla düzenlenir.

MADDE 223. Afet durumlarında, afetnin niteliği ne olursa olsun, nüfusun veya sosyal ve ekonomik altyapının etkilendiği koşullarda, ülkenin veya etkilenen bölgenin olağan yanıt verme ve iyileşme kapasitesi aşıldığı ölçüde, Afet Hali ilan edilebilir. Afet hallerinin oluşması, etkileri ve sona erdirilişleri ile ilgili konular kanunca düzenlenir.

MADDE 224. İstisnai durumlar ve afet halleri sırasında Anayasa'nın tanıdığı ve farklı biçimde uygulanması gereken haklar ve görevler yasalarla belirlenir.

MADDE 225. Ulusal Savunma Konseyi, ülkede normal koşullar oluştuğunda, söz konusu dönem boyunca aldığı kararlar ve yürüttüğü idare hakkında Halk İktidarı Ulusal Meclisi önünde hesap verir.

BÖLÜM XI ANAYASANIN DEĞİŞTİRİLMESİ

MADDE 226. Bu Anayasa ancak Halk İktidarı Ulusal Meclisi tarafından değiştirilebilir; değiştirilebilmesi için yoklama usulü ile yapılan bir oylamada Halk İktidarı Ulusal Meclisi bileşenlerinin toplam sayısının en az üçte ikisine tekabül eden bir çoğunluğun mutabakat sağlaması gerekir.

MADDE 227. Anayasa değişikliğine ön ayak olma inisiyatifi şunlardadır:

- Cumhurbaşkanı;
- Devlet Konseyi;

c) Bakanlar Kurulu;

d) bileşenlerinin en az üçte biri tarafından imzalanmış bir teklif vasıtasıyla Halk İktidarı Ulusal Meclisi vekilleri;

e) Küba İşçi Konfederasyonu Ulusal Konseyi ve diğer kitle örgütleri ve toplumsal örgütlerin ulusal yönetimleri; ve

f) Halk İktidarı Ulusal Meclisi'ne yapılan, Ulusal Seçim Konseyi önünde en az elli bin seçmen tarafından imzalanmış olan bir başvuru vasıtasıyla yurttaşlar.

Değişiklik talebi ve değişikliğin yapılması ile ilgili prosedür, şartlar ve güvenceler yasalarla belirlenir.

MADDE 228. Değişikliğin Halk İktidarı Ulusal Meclisi'nin bileşimi veya işlevlerine, Cumhurbaşkanı'nın sorumluluklarına veya görev süresine, Anayasa'da tasdik edilmiş olan haklara, görevlere ve güvencele ilişkin olduğu durumlarda, değişikliğin bu amaçla gerçekleştirilen bir referandumda seçmenlerin çoğunluğunun olumlu oyu ile de onaylanması gerekir.

MADDE 229. Madde 4'te yer alan sosyalist sistemin geri döndürülemezliği ile ilgili beyanlar, ayrıca Madde 16'nın a) fıkrasında öngörülen koşullar altındaki müzakere yasağı hiçbir durumda değiştirilebilir hale gelemez.

ÖZEL HÜKÜMLER

BİR: Halk İktidarı Ulusal Meclisi IX. Yasama Dönemi vekilleri vekillikleri sona ermediği sürece görevlerini sürdürürler.

İKİ: Halk İktidarı Belediye Meclisleri delegelerinin mevcut görev süreleri göreve geldikleri tarihten itibaren beş yıla çıkarılmaktadır.

GEÇİCİ HÜKÜMLER

BİR: Bu Anayasa yürürlüğe girdikten sonra altı aylık bir süre zarfında Halk İktidarı Ulusal Meclisi yeni bir Seçim Kanunu'nu onaylar; Ulusal Meclis vekillerinin, Ulusal Meclis Başkanı, Başkan Yardımcısı ve Sekreteri'nin; Devlet Konseyi'nin, Cumhurbaşkanı ile Cumhurbaşkanı Yardımcısı'nın, Ulusal Seçim Kurulu üyelerinin, illerin valileri ile vali yardımcılarının, Halk İktidarı İlçe Meclisleri delegelerinin, başkanları ve başkan yardımcılarının seçilmesi söz konusu Seçim Kanunu'nda düzenlenir.

İKİ: Seçim Kanunu'nun onaylanması sonrasında Halk İktidarı Ulusal Meclisi üç aylık bir süre zarfında vekilleri arasından Başkanı'nı, Başkan Yardımcısı'nı

ve Sekreteri'ni, Devlet Konseyi'nin diğer üyelerini ve Cumhurbaşkanı ile Cumhurbaşkanı Yardımcısı'nı seçer.

ÜÇ: Cumhurbaşkanı seçildikten sonra üç aylık bir süre zarfında Halk İktidarı Ulusal Meclisi'ne Başkan'ın, Başbakan Yardımcılarının, Bakanları Kurulu Sekreteri ile diğer üyelerinin atanması için teklifte bulunur.

DÖRT: Halk İktidarı İl Meclisleri; valiler, vali yardımcısı ve il konseyleri görevlerine gelinceye dek işlevlerini sürdürürler.

BEŞ: Cumhurbaşkanı, seçildikten sonra üç aylık bir süre zarfında, Halk İktidarı İlçe Meclislerine, delegeleri tarafından il valilerinin ve vali yardımcılarının seçilmesini teklif eder.

ALTI: Halk İktidarı İlçe Meclisleri, il valileri ile vali yardımcılarının seçilmesi sonrasında, üç aylık bir süre zarfında, yönetim görevlerine kimlerin geleceğini tayin eder.

YEDİ: Halk İktidarı Ulusal Meclisi, Anayasa yürürlüğe girdikten sonra bir yıllık bir süre zarfında, kendi yönetmeliğini ve Devlet Konseyi yönetmeliğini onaylar.

SEKİZ: Bakanlar Kurulu, Anayasa yürürlüğe girdikten sonra iki yıllık bir süre zarfında, bu organın yeni yönetmeliği ile il valiliklerinin yeni yönetmeliği için Halk İktidarı Ulusal Meclisi'ne taslak sunar.

DOKUZ: Halk İktidarı Ulusal Meclisi, Anayasa yürürlüğe girdikten sonra iki yıllık bir süre zarfında, Halk İktidarı İlçe Meclisleri, belediye meclisi konseyleri ve yönetimleri yönetmeliğini onaylar.

ON: Yüce Halk Mahkemesi Hükümet Konseyi, Anayasa yürürlüğe girdikten sonra on sekiz aylık bir süre zarfında, bu Anayasa tarafından ortaya konulan değişikliklere ve Ceza Muhakemesi Kanunu, Hukuk Muhakemeleri, İdari Yargılama Usulü, İş ve Ekonomi Kanunu'na yönelik değişiklik önerilerine uyarlanmış olan yeni bir Halk Mahkemeleri Kanunu taslağını Ulusal Halk İktidarı Meclisi'ne sunar.

ONBİR: Halk İktidarı Ulusal Meclisi, Anayasa yürürlüğe girdikten sonra iki yıllık bir süre zarfında, gerçekleştirilmiş olan Halka Danışma Süreci'nin sonuçlarını dikkate alarak, Aile Kanunu tasarısına ilişkin olarak halka danışma ve referandum sürecini başlatacaktır; bu süreçte evlilik inşası biçimini şekillendirmelidir.

ONİKİ: Halk İktidarı Ulusal Meclisi, Anayasa yürürlüğe girdikten sonra on sekiz aylık bir süre zarfında,

Madde 99'da öngörülen, yurttaşların haklarını talep etmek üzere yargı yoluna başvurma imkanlarına ilişkin hususları yürürlüğe koymak üzere, gerekli mevzuat değişikliklerini onaylar.

ONÜÇ: Halk İktidarı Ulusal Meclisi, Anayasa yürürlüğe girdikten sonra bir yıllık bir süre zarfında, bu Anayasa'da yer alan hükümleri geliştirecek kanunların yapım sürecinin tamamlanması adına bir yasa-ma zaman çizelgesini onaylar.

SON HÜKÜMLER

BİR: 24 Şubat 1976 tarihli, 1978, 1992 ve 2002 tarihli değişiklikleri de içeren Küba Anayasası yürürlükten kaldırılmaktadır.

İKİ: Bu Anayasa ilan edildikten sonra Cumhuriyet'in Resmi Gazatesi'nde yayınlanmasından itibaren yürürlüğe girer.

